

ч.4 (184) 2015

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ЖУРНАЛ
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ
ТА ІНФОРМАЦІЇ

Серед пластунів, які активно виявили громадянську позицію під час Революції Гідності, а згодом не стали осторонь збройного протистояння на сході України — пл. сен. Олександр Лінчевський, ОЗО. Він рятував життя активістам київського Майдану протягом грудня 2013 — лютого 2014 року, а згодом, коли розпочалася війна, організував навчання з тактичної медицини для українських воїнів.

За мужність і жертвність у боротьбі за Українську державу 20 вересня у Києві друга Олександра відзначено однією з найвищих пластових нагород — Бронзовим хрестом за героїський чин.

Фото ст. пл. Артема Жукова, ЛЧ

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

PLASTOVY SHLIAKH

Реєстраційне свідоцтво KB №2821 від 12 грудня 1996 року.
Видається щоквартально

© Видає Головна Пластова Булава. Відповідальний за випуск —
пл. сен. Юрій ЛЕСЬКІВ

4 (184) 2015

пл. сен. Юрій ЛЕСЬКІВ
ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

РЕДАКЦІЯ:

пл. сен. Любомир ОНИШКЕВИЧ
пл. сен. Лариса ОНИШКЕВИЧ
СПІВРЕДАКТОРИ

ст. пл. Тетяна ЛУЩЕНКО
АДМІНІСТРАТОР В УКРАЇНІ

пл. сен. Ольга Свідзинська
МОВНИЙ РЕДАКТОР

Оксана СТОРОЖ
КОРЕКТОР

к. і. н. Андрій СОВА
пл. сен. Сергій ЮЗИК
ст. пл. скоб Тарас ЩЕПАНЯК
ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЇ

пл. сен. Мирон БАБ'ЮК
АДМІНІСТРАТОР

ст. пл. вірл. Марічка ПАВЛИШАК
МИСТЕЦЬКЕ ОФОРМЛЕННЯ

АДРЕСИ АДМІНІСТРАЦІЇ

В УКРАЇНІ:
Пластовий шлях, Тетяна Луценко
а/с 104, м. Київ, 04111, Україна
luchtchenko@gmail.com

В ДІЯСПОРІ:
Plastovy Shliakh, Myron Babiuk
737 Ulana Lane, Webster, NY 14580-9164, USA
585-872-4263, printmyron@gmail.com

АДРЕСИ ДЛЯ ЛИСТІВ

В УКРАЇНІ:
Пластовий шлях, Юрій Леськів
а/с 92, м. Самбір Львівської обл., 81400, Україна
тел. 067-921-7012
plast.shliakh@gmail.com

В ДІЯСПОРІ:
Plastovy Shliakh, L. Onyshkevych
5842 Wyndham Circle N., #105 Columbia, MD 2144
tel. 410-740-1323
onyshlub@aol.com

Статті, підписані прізвищем, псевдонімом, ініціалами автора, відбивають погляди автора, які не завжди збігаються з думками редакції чи пластового проводу і не кінцево є офіційною позицією організації Пласт.
Редакція застерігає за собою право виправляти мову, стиль, а часом скорочувати надіслані статті та відсилати авторам до зміни ті листи, які, на думку редакції, могли б бути для когось образливими.
Використання матеріалів, в тому числі й ілюстрацій, є дозволене за умови посилаання на журнал «Пластовий шлях».

Просимо читачів вчасно повідомляти про зміни адреси у відповідні адміністрації. Журнали, які повернулися не з вини адміністрації, висилатимемо вдруку на нову адресу тільки за додаткову платню.

© ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ №4 (184) 2015
Свідоцтво про державну реєстрацію KB № 2821 від 12.12.1996.
Друк: Мережа друку «Паперівка» (ФАП Ганиш Я.Я.), 77509, Івано-Франківська обл., Долинський район, с. Новичка, вул. Гірська, буд. 31, тел. (0342) 785 217.
Виходить щокварталу. Наклад 400 примірників. Підписано до друку 17.11.2016.
З усіма питаннями щодо поширення журналу звертатися в редакцію.
Електронна пошта: plast.shliakh@gmail.com

На першій сторінці обкладинки — пластун, майданівець та доброволець
Павло Білоус із сином Локі.
Фото Алли Ремпель

ЗМІСТ

ВІД РЕДАКЦІЇ

- 5 **Юрій Леськів**
Пам'ятаймо про великі дні наших Визвольних змагань

З ПЛАСТОВОГО ЖИТТЯ

- 6 **Богдан Кузишин**
Минуло 90 років від заснування Пл. Загону «Червона Калина»
- 8 **Тарас Садовий**
КМТ «Козацького роду»
- 12 **Тетяна Пляцок**
Людину з «Тіні лісу» забрати можна...
- 14 **Оксана Кузишин**
«Верховинки» відзначили 65-ліття
- 17 **Настя Ковальська**
На вишколі PR та комунікації стає щоразу цікавіше
- 18 **Ліда Рижій**
Пластове юнацтво змагалось на 53-й «Орликіді»
- 20 **Ірина Гофрик, Марта Сусук**
Виховництво заради виховництва. Чи ні?
- 22 **Оля Феґецин, Яна Лотовська, Андрій Канак, Леся Федоренко, Юрій Леськів**
Про два етапи крайового з'їзду в Україні
- 26 **Пилип Ботте**
Австралія. Пластове життя вирує

БУТИ ВІРНИМ УКРАЇНІ

- 28 **Павло Білоус**
Влада зрозуміла, що люди таки щось вирішують
- 33 **Юрій Леськів**
Від Революції на граніті до Євромайдану

ДУМКИ СТАРОГО ВОВКА

- 36 **Старий Вовк**
Що є найважливішим?

ПЛАСТ І СУСПІЛЬСТВО

- 38 **Лариса Онишкевич**
Слідами деяких наших слів

ПЛАСТОВІ ПОСТАТІ

- 42 **Богданна Блаженко Титла**
Володимир Стернюк — митрополит підпільної церкви

ВІД РЕДАКЦІЇ

- 45 Авторку наказу встановлено.
Подяка Лярісі Зварун-Музичці

ОГЛЯДИ І ПОГЛЯДИ

- 46 **Олесь Юрченко**
«Про філателію всім» Валерія Чередниченка

ЮВІЛЕЇ

- 48 **За матеріалами «Репортера»**
Мирослава Радловська. Життєвий шлях довжиною в 90 літ

ПЛАСТОВА ІСТОРІЯ

- 49 **Славомир М. Пігут**
Не так вже й давно це було...

НА ВІЧНУ ВАТРУ

- 52 У війні на сході України загинув пластун Андрій Білик
- 54 **Омелян Слободян, Ірина Савицька Козак, Лев Добрянський, Марія Полянська, Юрій Ожґа**

ПЛАСТОВА ІСТОРІЯ

- 56 **Андрій Сова**
Вічно читаємо про війну з усіх боків

Фото ст. пл. Артема Жукова, ЛЧ

пл. сен. Юрій Леськів, СМ
ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

Пам'ятаймо про великі дні наших Визвольних змагань

Дорогі читачки й читачі!

Серед подій, що відбулися в часовому проміжку, який охоплює це число «Пластового шляху», найбільш значущі для нас, пластунів, — це відзначення 14 жовтня Дня Українського козацтва, 73-ої річниці створення Української Повстанської Армії та Дня захисника України.

В часі християнського всенародного празника Покрови Пресвятої Богородиці в молитвах згадуємо три відтинки української історії та людей, які звиягою писали і продовжують тепер писати славні сторінки нашої історії. Це — мужні козаки Війська Запорозького, які стали легендою у віках і шановані в Україні та навіть серед чужинців. Саме з тих часів долинула до нас згадка про спеціальні козацькі відділи пластунів, що дало назву нашій організації. Вшановуємо й визвольний чин минулого століття, коли у нерівній жорстокій боротьбі з нацизмом та большевизмом в лавах УПА мужньо билися і гинули кращі сини і доньки України. Серед них було багато пластунів, для яких слово «свобода» стало визначальним і вартим жертви молодого у переважній більшості життя.

А що тепер? Здавалося б, у ХХІ столітті мали б врешті відійти у небуття ворожнеча, територіяльні претензії, зазіхання на чуже. Світ мав би рухатися до порозуміння, побудови взаємовигідних відносин між країнами-сусідами. Однак усе це не для наших недругів з півночі. Погодьтеся, брата там ніколи у нас не було, немає його й тепер. Звідтіля безперервно дихає зло, відображене у війнах, голодоморах, репресіях, депортаціях...

Ось і тепер: вартувало Україні на Євромайдані заявити про шлях самовизначення, як розстріли в самому серці країни, відтак окупація Криму та війна на Донбасі не забарилися. Миттєво зникла маска з російського лиця, і почалися обстріли з важкої артилерії, так звані гуманітарні конвої, наповнені різноманітною зброєю, знущання над полоненими і всіма, для кого українське — дороге.

В цей складний час знову попереду стала свідомо українська молодь: у добровольчих

батальйонах та підрозділах Збройних сил України, серед волонтерів, медиків, журналістів. У цій когорті лише у війську знайшли своє місце понад сто п'ятдесят пластунів, а скільки в інших напрямках, дотичних до допомоги військовикам?!

На жаль, рахунок жертв по двох роках війни на сході України сягає тисяч, серед полеглих п'ятеро пластунів. Про одного з них розповідає це число «Пластового шляху» — про новітнього героя Андрія Білика, який вранці 22 листопада на Луганщині підірвався на вибуховому пристрої.

За умов, коли ворог — на порозі, важко переоцінити важливість для України таких організацій, як Пласт. Адже хтось таки має йти попереду, гуртувати громаду, вести її у правильному напрямку. А виховання добрих провідників та плекання здорової суспільної свідомости забирає ой як багато часу, і в цьому виховання підростаючого покоління чи не найважливіше.

Візьмімо до уваги хоча б такий приклад. Потрібно було аж 25 років життя в умовах незалежності та початку збройного протистояння з московським окупантом, щоби громада по всій країні, відтак і влада зрозуміли, що комуністичні назви вулиць у наших містах та селах, пам'ятники вождям тоталітаризму — це наслідок десятиліть окупації, а повстанці УПА — таки правдиві герої жертвовної боротьби за незалежність.

Отож бачимо, що виховна патріотична праця в Пласті та подібних до нашої організаціях набуває нового змісту і є дуже потрібною сучасній Україні. Адже в теперішню пору лінія фронту пролягає не лише на Сході, а й у боротьбі за свідоме українство, а особливо за не байдужу, а патріотичну молодь, якій належить зберегти і таки збудувати омріяну поколіннями сильну і справді незалежну країну.

На цьому шляху нам — пластовим виховникам та інструкторам, різноманітним діловодам та адміністраторам, організаторам мандрівок і таборів — допомагай, Боже!

пл.сен. Богдан Кузишин, ЧК

5-ИЙ КУРІНЬ УПС

23-ИЙ КУРІНЬ УСП

Минуло 90 років від заснування Пластового Загону «ЧЕРВОНА КАЛИНА»

У 2015-му Загін «Червона Калина» відсвяткував своє 90-ліття! Це шмат часу, який не описати на кількох сторінках. Згадаймо найважливіше.

У 1925 р. в Стрию створено 2-ий курінь УУСП ім. Івана Богуна, який пізніше (1928 р.) змінено на Загін «Червона Калина». Курінь часто організував мандрівні табори по Гор'ганах та Бескиді і брав участь у щорічних святкуваннях на кладовищі УСС-ів на Маківці. 1930 року біля села Крушельниця відбувся перший в історії УУСП одномісячний табір Загону (та перший постійний табір старшого пластуна взагалі), який також закінчився на г. Маківка. Того року, 3 серпня, на Маківці відбулося таємне посвячення прапора Загону, яке звершив о. Йосиф Сліпий, тоді ректор Духовної Семінарії у Львові, а пізніше Патріярх Української греко-католицької Церкви.

В 1934 р., під час переслідувань польською владою, арештовано і суджено членів Загону. В рядах українського війська Карпатської Січі (1938 р.) члени Загону теж брали участь. Пізніше (1939-1941 р.) каралися і гинули в польських і більшовицьких тюрмах інші члени Загону. В цей бурхливий час, коли Україна здобувала свою самостійність, майже третина членів Загону поклала свої голови за вірність Богові й Україні в тюрмах, концентраках та рядах УПА.

В 1932 р. Загін мусів припинити свою діяльність, і аж на еміграції (в Німеччині 1946 р.) відбулася перша по війні зустріч членів Загону — рівно 16 літ після розв'язання Пласту. В 1947 р. члени Загону взяли участь у ювілейному святі Пласту в Міттенвальді, відбули першу Генеральну Раду відновленого 2-го куреня Загону ЧК (у Ваєрн). Пізніше 2-ий

курінь УСП оформився як 5-ий Курінь УПС Загін «Червона Калина». Остання Генеральна Рада на теренах Європи відбулася в 1949 р., де посвячено клейноди Загону (булаву і бунчук) — почалася масова еміграція в заокеанські краї.

Перші сходини братчиків 5-го Куреня УПС ЧК в Америці відбулися в листопаді 1949 р. у Нью-Йорку. В 1950 р. створено новий старшопластунський курінь ЧК. Вже наступного року курінь взяв активну участь у підготовці першого з'їзду УСП у США. Перша Генеральна Рада Загону за океаном відбулася в Грімсбі (Канада) в 1951 р. за участі тридцяти восьми братчиків. Новий підготовчий курінь отримав реєстраційне число 23. Курінь брав активну участь у з'їздах УСП, святкуваннях річниць бою під Крутами, а разом із сеніорським куренем переводив спортивні заняття на Святих весни (загалом — 6 СВ), ювілейних зустрічах, перевів 9 зимових таборів та інше. Від 1974 р. Загін перевів 17 спортивно-вишкільних таборів, також від 1979 р. ввійшов до комітету, а згодом перебрав влаштування вечорниць Червоної Калини, які здобули велику популярність.

У 1991 р. в Україні створено кіш ЧК, який з часом відновив на рідних теренах спортивно-вишкільні табори, а також започаткував мандрівні табори «Заграва». Також, кожного року там переводяться футбольні змагання ім. С. Охримовича для юнацтва й старшопластунства. Кіш ЧК в Україні тепер нараховує біля 40 членів.

У 2000 р. Загін святкував 75-ліття, яке величаво відбулося в Стрию, та на Маківці. Присутніми були члени Загону з родинками з Америки, як і всі братчики з України.

Загін постійно видавав різні видання: «Косар», «Вісті Канцелярії», «Дружні Послання», «Калинові ягідки», «Рідними плямами» (Б. Чехут), «Альманах» до 10-річчя спортивно-вишкільного табору Загону ЧК (а також відео) та «Літопис Загону» (2001 р.) з нагоди 75-ліття. В 2009 р. видано «Дружнє Послання», присвячене 100-літтю народження братчика Степана Бандери, а в 2012 р. видано перше «Дружнє Послання» в Україні.

На жаль, не залишилося нікого зі засновників Загону. Всі відійшли на Вічну Ватру. Друге покоління — це вже сивоголові дідусі, але надія залишилася на молодше покоління у США, а особливо в Україні.

У марші 23-го Куреня ЧК, який написав Богдан Бойчук, співаємо:

*«Ми йшли на захід, щоб вернутись на схід.
Хай доля кидає труднощі й негоди,
Золотоверхим продуднить наш хід,
І заблестить святий вогонь свободи».*

Крайовий морський табір «КОЗАЦЬКОГО РОДУ»

ст. пл. скоб Тарас Садовий

5 серпня 2015 року старенький бус «Форд» з причепом, а на ньому «чорноморець», два «водяники», «калабанник» та «росинка» (тут і далі у статті вживається традиційне для чорноморського середовища назовництва — Ред.) вирушили з львівської «Погулянки» до центру України. Нашою метою був півострів на Дніпрі коло села Сагунівка, що на Черкащині. Подорожуючи через половину України, ми насолоджувалися зміною краєвидів: горбиста місцевість, ліси змінювалися безкраїми полями соняшників та інших культур, яскравість кольорів вражала.

В порту Черкас, на базі в клубі «Юний моряк», стояла чайка «Спас». Саме там ми зустрілися з підстаршиною і другом ТТ (ст. пл. Тарасом Гринцишиним).

НА ЧАЙЦІ, ЯКУ ГОТУВАЛИ ДО ТАБОРУ, КИПІЛА РОБОТА: СУШИЛИ ВІТРИЛА, ДРАЯЛИ ПАЛУБУ, ПРИБИРАЛИ В ТРЮМІ.

По обіді ми всі разом вирушили до місця табору. Вже в сутінках розбили табір на березі Дніпра коло с. Сагунівка. Капітан «Спасу» пан Ґума розповідав цікаві пригоди зі своїх мандрівок, і всі з цікавістю його слухали. Настанови пана Ґуми мені як капітану перед початком табору дуже стали в пригоді.

Після ранкового вставання переправили все спорядження по воді на місце таборування. Впоралися до одинадцятої години, залишили стійку і виїхали в Черкаси до чайки, бо на

«Спасі» ще було багато робити: впорядкувати в боцманській, вичистити палубу, зробити «ножиці» для опускання щогли, просушити вітрила та такелаж (фали, браси, шкоти), приготувати камбуз та кают-компанію.

8 серпня о п'ятій ранку в Черкасах ми зустріли учасників нашого табору. Пластуни та пластунки приїхали з України (Львівщина, Тернопільщина, Житомирщина, Черкащина, Білгород-Дністровський, Чернівці, Київ, Кривий Ріг), Польщі та Німеччини. Крім того, з нами таборували «діти з АТО», як ми їх називали, тобто діти, чиї батьки воюють чи воювали (або й загинули) в зоні Антитерористичної операції та переселені із зони АТО. Цього року всі учасники вміли плавати і не боялися води, що нам дуже посприяло.

Коли учасники прибули на місце табору, перший асистент скомандував переодягтися в купальники та до води. Ранкова тепла вода освіжає та омиває. Збірка, розподіл на залоги, призначення стернових та завдання для розтаборування: залога на камбуз, залога на

площу збірок та морську щоглу, залага на тенти, залага на підтабір учасників, залага на упорядкування пляжу і плавзасобів, залага на інтендантський намет... По обіді перший асистент ознайомлює таборовиків з особливостями впорядку на морському таборі.

О 16 год. відбулося відкриття КМТ «Козацького роду — 2015». Після спільної молитви ми підняли прапор Чорноморського флоту України та знамено куреня «Чорноморці».

ЦЬОГО ВЕЧОРА БУЛА ЧУДОВА ВАТРА, ДЕ МИ ПЕРЕЗНАЙОМИЛИСЯ. БУЛО НЕЗВИЧНО І ПРИЄМНО СЛУХАТИ РОЗПОВІДІ «ДІТЕЙ З АТО» ПРО ТЕ, ЯК ВОНИ ПОТРАПИЛИ НА ТАБІР І ЧОГО ВІД НЬОГО ОЧІКЮЮТЬ.

Говорили вони невпевнено, але було відчутно, що їхні слова щирі. Вони вже бували в різних таборах, але в жодному не було ані дисципліни, ані програми.

Перший таборовий ранок. Діти були здивовані, побачивши чайку «Спас», яка вночі прибула на місце табору. Двадцятиметровий

дерев'яний корабель з чотирнадцятиметровою щоглою стояв на якорі у Кременчуцькому водосховищі. Цього дня розпочалися гутірки та інструктажі: плавання, вітрильництво (теорія), будова корабля (на основі чайки), перша допомога, співи. Під час заняття зі співів табір вивчив маршову пісню «Чорноморців» авторства пл. сен. о. Богдана Ганушевського, ЧМ, «Серед шуму бурної негоди...», яку співали на закритті дня.

*Серед шуму бурної негоди
І в обіймах крилатих вітрів,
Серед хвиль водяної безодні
Чуєм зов чорноморських вовків.*

*Приспів:
Україно, геройський наш краю!
Ми для тебе живем в боротьбі.
Нашу юність, і силу, і труди
Ми приносимо в жертви тобі.*

*Ми живем батьківщині на славу,
Ще бурлить в нас козацька кров.
Пластуни-«Чорноморці» ми юні,
До походу з нас кожний готов.*

Третього дня табору відбулося вступне заняття на чайці, ознайомлення з будовою та вітрилами, трюмні роботи; тривали заняття з плавання, рятівництва, опанування каяків (байдаркок) заняття на яхті «Оптиміст». Під вечір з Черкас до табору прийшла вітрильна рятувальна шлюпка (ял).

Кожного ранку ми мали руханку з елементами козацького бойового мистецтва та практикували безшумне плавання-підкрадання. За п'ять днів учасники довідалися, що озброєння вітрильного корабля — це не гармати (які також є на «Спасі»), абордажні чи гарпунні гаки, а вітрила (квадратне, гафельне, грот, стаксель, генуезький стаксель («генуя») та клівер), за допомогою яких корабель впевнено йде вперед. Діти навчилися розрізняти ці вітрила і дізнались, як вони використовуються.

13 серпня почалися змагання з техніки гребка на каяку та байдарці. Залога мала розподілити місця на каяку та байдарці між собою та пройти трасу на швидкість. Також почалися нові заняття – вітрильництво на ялі, техніка гребка на катамарані.

Краса і зручність місця табору надихала і тішила гармонією. Ми стояли на піщаному півострові Сагунівка розміром 5 на 2 кілометри, порослому соснами, з домішками акації. Табір розлігся між двома білими кучугурами піску (висота коло 20 метрів), які виходили на берегову лінію. Краса цих кучугур, обрій і Дніпро, заходи і сходи сонця робили наш табір загадковим. На півострові було багато озерець — щонайменше 25. Одне з них було саме на терені табору. У ньому жили прісноводні болотні черепахи, нутрії, качки, риба, яку учасники примудрялися ловити на саморобну вудку. Підстаршина мала короткий курс

водолаження з практикою, також ми вчилися стрибати до води з кладки.

Одного дня пішов дощ і посилився вітер. Після занять вітрильництвом на ялі учасники забули пришвартувати його до берега, і хвилі віднесли його в «Черкаське море». О 16 год. в таборі прозвучав сигнал алярму і почалась операція рятування. Ял набрав дуже багато води, тож його неможливо було витягти. Вичерпавши всю воду, учасники дотягнули його до берега, але на радощах знову забули його пришвартувати. З аналізу алярму ми зробили висновок, що потрібно брати до уваги всі природні явища, які можуть зашкодити при заняттях на воді, також має бути людина, яка відповідає за швидке реагування на зовнішні обставини. Ввечері на нас чекала ватра Нептуна. Русалки потішили Нептуна танцем живота, пісеньками та подарунками, розвеселили учасників, всі добре поспівали.

В неділю, 16 серпня, вбравши народні строї, учасники піднялися на борт чайки і вирушили під вітрилами на екскурсію в приватний історико-етнографічний музей «Козацькі землі України» в с. Вереміївці Чорнобаївського району Черкаської області. Відстань до музею в 25 кілометрів Дніпром ми подолали за неповних дві з половиною години, чим завдячуємо капітану чайки панові Гумі, ЧМ. В музеї ми побачили модель козацького хутора XVII—XVIII ст.: дерев'яні хати під солом'яною стріхою, комори та інші господарські приміщення, вітряні млини (більшість споруд перенесено з Вереміївки та сусідніх сіл). Також там завершується будова мурованого замку часів Івана Мазепи. На зворотному шляху співали пісень і насолоджувалися вечірнім Дніпром. Під час вогників по залах всі ділилися своїми враженнями від табору і мріями про походи на чайці.

На світанку половину табору підняли за тихим алярмом. Завдання: зібрати теплі речі, начиння, спальники та каремати і сісти на чайку. Від сьомої ранку до полудня учасники походу вичерпали воду з трюму, побухтували всі линви, поклали все по своїх місцях, видрали палубу... Вахтові офіцери роз'яснили обов'язки кожної вахти. Навігаційна вахта визначає курс чайки, піднімає й опускає вітрила, веде бортовий журнал, де вписує всі зміни на кораблі. Камбузна вахта чергує на камбузі, вичерпує воду з трюму, прибирає палубу, за потребою допомагає навігаційній вахті при підніманні та опусканні вітрил. Сонна вахта спить або відпочиває. О 12 годині відбулося відкриття походу. Капітан пан Гума наказує: «Підняти геную! Вибрати якір! Курс на Черкаси!» Три години — і ми в Черкаському порту, заправляємо газобалони, запасаємося провізією. О 16 год. виходимо на острів Жовнино. Відчалили за 8 хвилин, підняли вітрила гафель та геную. Вітер посилюється, швидкість 6 вузлів. Курс — лівий бакштаг. Вечеря на повному ході чайки, а на вечерю тушкований лящ, пшенична каша та салат. Вітер посилюється. Команда вахтового офіцера: «Зарифувати гафельне вітрило, опустити геную і поставити клівер та стаксель!» Роботи не бракувало нікому, впоралися з поставленим завданням на відмінно. Швидкість корабля майже 10 вузлів. О другій ночі повернулися до місця таборування. Загалом за цей перехід ми пройшли 70 км.

Наступного дня зранку відбулася зміна: друга половина табору піднялася на чайку. Курс їхнього переходу був дещо іншим: на острів Жовнино — м. Світловодськ — повернення на місце табору. Загалом друга половина табору подолала 140 км.

В останній повноцінний день табору

відбулися фінальні змагання, опитування, складання вмілостей та пластових проб, згортання табору. Змагання проведено майже з усіх практичних занять: з техніки гребка на катамарані, каяку та байдарці, з плавання, рятувництва. Юнаки з великим бажанням складали вмілості плавання, рятувництво, вітрильництво, рибальство, самозарадність. Після обіду до нас завітала делегація з Черкаської обласної ради на чолі з її головою, приїхали журналісти з місцевого телеканалу. Остання ватра під зоряним небом: звучали козацькі пісні, залоги представляли імпрези, капітан чайки пан Гума, ЧМ, розповів про морські пригоди... Вночі зголошені учасники склали Морську присягу.

Зранку 20 серпня вітер приніс ще одну несподіванку — раптом спалахнула суха трава поблизу табору. Таборовики швидко зреагували на тривогу і погасили пожежу. Рівно о 12 год. пролунав залп з бортової гармати, склянки вдарили три по три, перший асистент зібрав табір на збірку закриття. Маршова пісня «Чорноморців» нагадала всім про те, що ми разом пережили і для чого вчилися. Молитва й останні слова капітана КМТ. Перший асистент дав «розхід», і після кількох хвилин стихійного кидання одне одного в воду всі весело стали до знімки.

Провід табору попрямував походом на чайці до бази клубу «Юний моряк», щоб скласти спорядження на причеп і виїхати до Львова.

Наші гості, «діти з АТО», хоч і не пластуни, показали добрі результати. Вони швидко і непомітно влилися в товариство. Завдяки цьому провід мав нагоду задуматися над питанням «замкнутості пластових таборів», над тим, що варто змінити і що можемо зробити для молодого покоління України.

ЛЮДИНУ З «ТІНІ ЛІСУ» ЗАБРАТИ МОЖНА, А «ТІНЬ ЛІСУ» З ЛЮДИНИ — НІ

Від 7 до 17 липня в околицях с. Стрільбичі Старосамбірського району на Львівщині відбувався ювілейний окружний виховно-вишкільний табір «Тінь Лісу 2015». Ось уже вп'яте у прославленій пластовій місцині, в урочищі Левурда, відбувався окружний табір «Тінь Лісу» для першопробників Львівської округи. Більше п'ятдесяти юнаків та юначок з Трускавця, Миколаєва, Хирова, Самбора, Рудок, Дрогобича, Красного, Новояворівська, Львова і навіть Дітройту були учасниками цього річного наймасштабнішого за усі 5 років табору.

ст. пл. вірл. Тетяна Пляцок

ФОТО ТАРАСА ЩЕПАНЯКА

Протягом десяти днів таборовики вчилися куховарити, в'язати, правильно пакувати наплечники, користуватися топографічними мапами, передавати слова та вирази за допомогою сигналізації, розпалювати вогонь без сірників, а також знайомилися з місцевою фавною та флорою.

Щодня на тіньлісівців очікували різноманітні завдання. Не було сірих і одноманітних днів, адже чи не щодня табір перевтілювався.

Чи то Казковий день, коли навіть бунчужний та комендант одягали костюми улюблених героїв, а гуртки презентували старі, всім відомі казки, по-новому. Чи то Спортовий, коли окрім гутірок та змагів з волейболу та футболу учасники мали змогу ознайомитися з основними правилами фрізбі та софтболу, а також спробувати свої сили у цих заморських видах спорту, взявши участь у справжніх змаганнях. День традицій, коли юнаки не тільки плели віночки і в'язали Купайла та Марену, а й створювали справжні вертепи і колядували, таким чином просячи в інтенданта солодошів. Так легенда ставала дійсністю щодня. Великий дуб, який росте на Левурді, скидав юнацтву магичне листя з різними посланнями і завданнями дня.

Неочікуваною приємністю для кожного став груповий польовий вишкіл, який проводила Львівська обласна громадська організація «Партнер» — Школа виживання «Білі Вовки». Таборовикам розповідали про алгоритм виживання в природних умовах, способи добування води та її фільтрації, добування вогню, основи надання першої допомоги за відсутності медичної аптечки та професійної лікарської підготовки, прикладний рукопаш і систему адаптованого рукопашного бою.

11 липня відбулася гостьова ватра, яка зібрала представників усіх п'яти таборів «Тінь Лісу». Неможливо передати тої сімейної атмосфери, яку створили більше ста гостей: провід попередніх років, учасники перших таборів (деякі з них 2015 року вже самостійно організували табір) і, звичайно, коменданти, які створили історію табору: ст. пл. Петро Борис, СМ (2010), ст. пл. Ксеня Рондяк (2011), ст. пл. Юрій Курило, СМ (2013), ст. пл. скоб Володимир Посівнич, СМ (2014), ст. пл. Назар Домбровецький, СМ (2015).

Під тріскіт багаття й особливі пісні від почесного гостя табору ст. пл. скоба Івана Сприня, СМ, добігала до завершення родинна ватра «Тіні Лісу».

Зранку 12 липня на учасників очікував ще один важливий захід, а саме відзначення 71-ої річниці створення Української Головної Визвольної Ради у Сприня Старосамбірського району. Туди вирушили всім табором. Приємним і незабутнім моментом стало запряження однієї з учасниць «Тінь Лісу 2014» Діани Кузів зі станиці Миколаїв, якій випала щаслива можливість скласти Присягу на такому історичному місці.

Дні минали й були насиченими різними цікавинками. Гавайська ватра додала екзотики, і кожен мав можливість вивільнити всі свої емоції. А велика кількість змагів допомогла відчути якнайкраще командний дух. Був, звичайно, і рейнджерський кидок.

Усі учасники перейшли табір, а дехто привіз додому посвідки першуна та першунки — це пл. уч. Антон Грін, станиця Дітройт, і пл. прих. Марічка Витівська, станиця Самбір.

«Тінь Лісу» — табір, який дарує іскру кожному, хто хоча б раз побував на ньому. Іскра, що розгоряється дедалі більшим багаттям. Це історія, це казка, це справжні друзі і теплі спогади. Сподіваємося, що кожен учасник поділиться чаром «Тіні Лісу» у своєму курені та станиці. Не пропустіть можливості поїхати на табір-мрію наступного року!

Трішки вражень від учасників та проводу табору

Дякую вам, ТіньЛісівці, за час, проведений разом. Це були найкращі 10 днів, ми стали як одна велика сім'я. Я дуже рада, що зустріла вас, таких веселих, щирих. Як згадаю перший день, коли всі лиця були чужими... А протягом 10 днів вони стали такими рідними, що було дуже тяжко з вами прощатися.

Ніколи не забуду ватр, щирі й теплі усмішки, це так було чудово. А пам'ятаєте розхід до дуба? Скільки ми пісень про нього склали!

Настя Шмигельська, Рудки — учасниця табору

«Тінь Лісу» — перший мій табір в лісі і я, звісно, дуже сильно переживала перед ним, багато разів думала: «Як же все пройде?» А відбулося все дуже-дуже добре. Це табір, настільки переповнений приємною атмосферою, що мені ще довго бракуватиме його! Ніколи б не подумала, що за 10 днів більше півсотні людей зможуть стати однією великою та дружньою родиною, але після ТЛ я зрозуміла, що це таки можливо!

Марічка Витівська, Самбір — першунка табору

пл. сен. Оксана Кузишин, Верх.

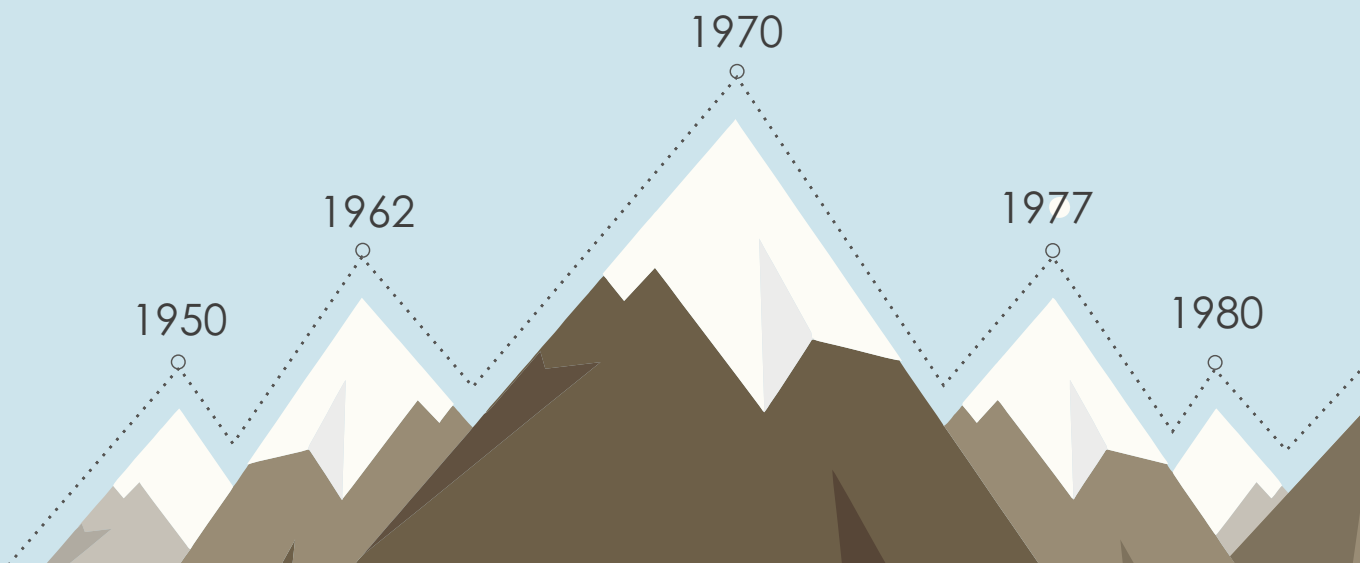
«ВЕРХОВИНКИ»

ВІДЗНАЧИЛИ 65-ЛІТТЯ

24 і 25 жовтня 2015 р. в мальовничих горах Гантеру, Н.Й. (мотель «Ксеня») зібрались «Верховинки» обох куренів, щоб відбути свої Великі Ради і разом відсвяткувати урочисту річницю — 65-ліття від заснування сеніорського куреня.

Курінь засновано в 1950 р. в Нью-Йорку, і його патроном вибрано композитора Миколу Лисенка. В 1962 р. курінь затверджено як підготовчий УПС і надано йому число 28.

За провідну мету діяльності куреня було вибрано працю з новацтвом і юнацтвом та підтримку пластової преси й видань. З часом до «Верховинок» перейшов 10-ий старшопластунський курінь «Хуртовина», і праця посилилась та стала більш різноманітна. Курінь розсилав новацтву журнал «Готуйсь», дорослим

членам — журнал для новацьких виховників «Вогонь Орлиної Ради» та сеніорський журнал «Слово».

У 1970 р. юначки з гуртка «Маки» в Ньюарку і їхні ровесниці з Нью-Йорка вирішили вступити до «Верховинок» та відновити старшопластунський курінь, якому надано число 18. Спільними силами влаштовано дитячі виставки книжок і розпочато щорічні «Вечори Юнака» для юнацтва довколишніх станиць.

Курінь часто співпрацював з пластовими куренями «Червона Калина», «Чорноморці» (1971 р. проведення зимового табору на «Вовчій Тропі», 1972 р. Свято весни і спортові змагання під час ЮМПЗ).

Від 1970 р. до 2007 р. курінь провадив станицю Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді (ОПЛДМ) і при різних нагодах розпродавав книжки для дітей і молоді. Малий заробіток з цієї акції курінь використовував на допомогіві цілі.

У 1977 р. започатковано акцію допомоги українським політичним в'язням і їхнім родинам. Завдяки підтримці української громади зібрано фонди на цю ціль, а також на дві сторінки в щоденнику The New York Times (з допомогою куреня УПС «Перші Стежі»), щоб звернути увагу ширшого загалу на ситуацію в Україні (Appeal to Pres. Ronald Reagan — 1985 р. та Is this glasnost? — 1987 р.). Ці сторінки викликали велике зацікавлення і відгук серед читачів по цілім світі.

Курінь також влаштовував для громадянства вечори, присвячені окремим видатним постатям в Україні (Володимир Івасюк, Іван Світличний, Микола Горбаль, Василь Стус, Василь Симоненко, Катруся Зарицька, Зиновій Красівський, Михайло Осадчий, Євген Сверстюк, Алла Горська, Гелій Снегирьов, В'ячеслав Чорновіл, Валерій Марченко), «Вечір таборної

творчості Григорія Герчака», «Вечір, присвячений таборів приречених», «Вечір нескорених», а також (разом з куренем УПС «Лісові Чорти») вечір, присвячений Богданові Кравціву. 2011 р. в Українському Музеї в Нью-Йорку разом з куренем УПС «Перші Стежі» влаштовано вечір, присвячений шістдесятникам. Крім того, влаштовано виставки мистецьких праць Андрія Мадая, графіка Богдана Сороки та мистця Опанаса Заливахи.

Після створення в Україні громадського об'єднання «Рух» разом із Загоном «Червона Калина» проведено продаж відзнак «Руху» на підтримку цієї організації у вільній Україні. Також у 1980 і 1990 рр. разом з «Червоною Калиною» влаштовано лотерію образів українських мистців, прибуток з якої призначено на допомогіву акцію «Верховинок».

Крім громадської діяльності, курінь не занедбував праці в Пласті. Видано вмілості УПН «Верховинець» для новацьких виховників, матеріали про Тараса Шевченка до журналу «Юнак», про українську мову під назвою «На сторожі рідного слова», про сучасних поетів в Україні, матеріали під назвою «Пізнай Закарпаття», про ген.-хор. Тараса Чупринку та Симона Петлюру і про гетьмана Івана Мазепу. Влаштовано виставку фотографій і хронік з пластових таборів на «Вовчій Тропі» (1994 р.), виставку фотографій з Першого скавтського джемборі під час КПЗ'їзду 1995 р. Видано дві частини брошури під назвою «Пластуни у визвольних змаганнях» 2002 і 2010 рр.

Влаштовано імпрези для громадянства з пластовою тематикою: «Пластуни у визвольних змаганнях» (1991 р.), з нагоди 70-ліття Пласту (1981 р.) і «Пластова ватра з нагоди 85-ліття Пласту» (1996 р.), разом з виставкою фотографій і пластових видань.

Члени куреня брали участь у булавах і проводах таборів (Ніна Самокіш 24 рази була коменданткою новацьких і юнацьких виховно-вишкільних таборів, вишколів і Свят весни). Рівно ж членки були активні в Головній Пластовій Булаві, Крайовій Пластовій Старшині Америки і в поодиноких станицях.

З нагоди своїх 65-х роковин присутні на Раді членки зробили підсумок своєї діяльності і згадали тих покійних вже членок, які багато зробили для того, щоб курінь був активний і діяльний в Пласті, в громаді та допомагав потребуючим в Україні.

Тепер у 28 курені УПС є 19 членок, а у 26 курені УСП 31 старша пластунка з Америки, Канади, Австралії, Аргентини, Польщі й України. Курінь УСП «Верховинки» відновився 2002 р. Ми ними тішимося і гордимось!

На нарадах курені вибрали новий курінний провід. Курінною УПС залишилися пл. сен. Тереня Жмуркевич, а новою курінною УСП обрано ст. пл. вірл. Христю Савчин з Торонта. Також курінь УСП подбав про гарну ювілейну відзначку, а 15 листопада 2015 р. на Орликіяді, яка відбулася на Союзівці, посвячено курінних

прапорів УСП в Америці й Канаді. Третій прапор буде посвячено в Україні для тамтешніх членок куреня УСП.

Після окремих формальних нарад куренів УПС і УСП відбулася товариська зустріч обох куренів, де членки могли поспілкуватись і краще познайомитись зі старшими пластунками. Під час спільної вечери писарка пл. сен. Леся Юзенів відчитала привіти, які наспіли з нагоди 65-ліття. Коротку веселу програму приготували «Верховинки» Леся Юзенів і Ляриса Зелик. Присутній на залі представник Загону «Червона Калина» Богдан Кузишин висловив привіт від членів свого куреня, згадав про спільні акції з «Верховинками», ту різноманітну діяльність, яку курінь проводив протягом усіх цих років. Відтак згадав матерів у курені, які виховали таких нащадків, як покійний герой Маркіян Паславський, син нашої членки Орисі Паславської, який народився в Америці, а віддав своє життя в новітніх визвольних змаганнях України.

На завершення спільної вечери всі присутні стали в коло і заспівали традиційне «Ніч вже йде...»

Старші пластунки – «Верховинки» (зліва направо): Марта Савчин, Христя Савчин, Ксеня Гентиш, Наталя Галатин, Ляриса Чебіняк, Діянна Шмериковська, Наталя Жизномирська, Катруся Дурбак та Александра Дурбак

Настя Ковальська

ФОТО ОЛЕГА ВДОВ'ЯКА

НА ВИШКОЛІ PR ТА КОМУНІКАЦІЇ СТАЄ ЩОРАЗУ ЦІКАВІШЕ

20-22 листопада у центрі Києва вдесьте пройшов вишкіл «PR та комунікації» для майбутніх прес-секретарів і загалом активних членів Пласту. Він мав різноманітну програму, наповнену великою кількістю відвідин теле- і радіостудій та зустрічей з цікавими особистостями.

Одразу після відкриття вишколу двадцять п'ять учасників, які пройшли попередній відбір, побачили закулісся «5 каналу», «112 Україна» та радіо «Свобода». Атмосфера в кожному приміщенні, а особливо у знімальному павільйоні, була особливою. Зокрема, «5 канал» дивував відкритістю та простотою, «112» — модерним стилем та грандіозністю. На радіо «Свобода» учасники вишколу відчули камерну атмосферу та затишок, ще й отримали в подарунок книги «Радіо Свобода» від автора Олени Ремовської.

Опісля ми вирушили до конгрес-центру «Український дім». Там відбулися всі лекції тренінгу. Серед спікерів були телеведуча «1+1» Юлія Бориско, журналіст Hromadske.tv Анастасія Станко, телеведучий «5 каналу» Олександр Аргат, керівник програм нових медіа «Інтерньюз-Україна» Віталій Мороз, менеджер з комунікацій ГО «Центр Політичних Студій та Аналітики» Сашко Кульчицький, журналіст «Українського тижня» Роман Малко, інформаційний аналітик Тарас Воляннюк, головний редактор журналу «Пластовий шлях» Юрій Леськів, член всеукраїнського керівництва

Пласту Тарас Зень, працівник Адміністрації Президента України Артем Жуков та прес-секретар Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета, організатор і комендант вишколу Андрій Ковальов.

Вони у формі відкритої бесіди-діалогу розповіли про нюанси роботи журналіста, піарника та працівника прес-служби, особливо в контексті роботи з вітчизняними ЗМІ. Ми почули про важливе у висвітленні діяльності Пласту, дізналися про особливості написання анонсів, прес-релізів, а також забезпечення візуалізації написаного. Жваве обговорення і навіть суперечки викликала тема осучаснення Пласту, а отже і способів популяризації організації за допомогою засобів масової інформації.

Також учасники мали можливість попрактикуватися перед професійною відеокамерою, даючи іронічні міні-інтерв'ю комендантові.

Наприкінці вишколу «PR та комунікація» учасники, отримавши посвідки і почувши теплі напутні слова, гуртом співали українських пісень.

Щодо знань та навичок, здобутих на практиці, вони неодмінно знадобляться як у пластуванні, так і загалом у житті, а для тих, хто пов'яже своє майбутнє з журналістикою — й у кар'єрному зростанні.

Ця захоплююча триденна пригода із назвою Десятий вишкіл «PR та комунікація», дружня атмосфера ще довго залишатимуться у спогадах.

ПЛАСТОВЕ ЮНАЦТВО ЗМАГАЛОСЯ на 53-й

«ОРЛИКІЯДІ»

пл. сен. Ліда Рижій, Орл.,
комендант «Орликіяди»

14-15 листопада 2015 року на Союзівці відбувся інтелектуально-мистецький змаг «Орликіяда», який щорічно організує та проводить пластовий курінь «Орликівці». Уже третій рік в проведенні цього змагу допомагав курінь «Верховинки». Позмагатися приїхали п'ятнадцять загонів пластового юнацтва зі США та Канади.

Цьогорічна тема — «Червона Рута: Музична (Р)еволюція» — розглядала творчість і досягнення українського композитора Володимира Івасюка та його вплив на розвиток сучасної української музики. Назва теми була запозичена від пісні Івасюка «Червона Рута», яка стала важливим символом української пісні.

У перший день учасники змагалися в

інтелектуальному змазі, виконували мистецькі виступи та представляли суддям експонати. Інтелектуальний змаг мав на меті перевірити знання учасниками теми, а виступи та експонати, крім знання, також вимагали від учасників творчості, щоб передати свою інтерпретацію теми та інформації.

«Було дуже приємно бачити присвячення учасників до теми і до змагу», — прокоментувала заступниця комендантки Марта Мудра, Шостокрила, яка була також головним суддею конкурсу експонатів. «Кілька загонів навіть зв'язалися з родиною Володимира Івасюка в Україні, і ми були приємно здивовані можливістю побачити особисті артефакти композитора», — сказала вона. Таня Кость, Орликівка, додала: «Було чудово почути, коли глядачі почали співати разом з виконавцями під час мистецьких виступів — це перший раз, що я таке бачила під час змагу. Надіюся, що ця тема позитивно вплине на майбутні пластові зайняття, особливо на спів та ватри».

Увечері, коли більшість учасників відпочивали після довгого дня змагань, сім учасників зустрілися з суддями, щоб змагатися за звання Гетьманича та Гетьманівни, що надається юнакові та юначці, які найкраще відображають дух Григора Орлика. Судді оцінювали кандидатів, беручи до уваги їх активність та провідництво в Пласті; їх знання української історії, культури та сучасних подій; як також те, як їх ставлення та поведінка відображають ідеали Пласту.

Змаг продовжився в неділю і завершився

ФОТО НАТАЛІЇ ГАЛАТИН

проголошенням переможців: Павло Стасюк із Клівленду, Огайо, був іменований Гетьманичем, і Калина Лещук із Ньюарку, Нью-Джерсі, була названа Гетьманівною.

Новоіменований Гетьманич Павло Стасюк сказав: «Діставши булаву і завершивши змаг як гетьманич, я отримав нове натхнення бути більш дієвим у Пласті та в українській громаді. Хочу бути гідним продовжувачем цієї традиції. Як і наш славний Григор Орлик, вірю, що можу допомагати Україні поза її межами. Григор Орлик відмовився від гетьманства, бо він вірив, що міг зробити більше на своєму становищі. Я хотів булаву, бо вірив, що гетьманство допоможе мені у моїх ділах. Ми, як українська діаспора, маємо взятися за руки і продовжити справи нашого прикладу до наслідування, ким був Григор Орлик».

У неділю вранці, при кінці Служби Божої, відбулася урочиста подія: посвячення курінного прапора 26-го куреня УСП «Верховинки».

Начальний Пластун Любомир Романків, Сіроманець, прибув на цю урочистість і опісля привітав учасників «Орликіяди».

Гетьманич та Гетьманівна перебрали почесні ролі у проведенні закриття, протягом якого були оголошені результати «Орликіяди», починаючи з першунів у кожній з трьох категорій. Переможцями інтелектуального змагу стали юначки з Ньюарку, Нью-Джерсі; перше місце в мистецьких виступах надано юначкам з Клівленду, Огайо; і перше місце в конкурсі експонатів здобув мішаний загін з Чикаго, Іллінойс.

Опісля оголосили загальні результати «Орликіяди». Мішаний загін з Йонкерсу, Нью-Йорк, зайняв п'яте місце; загін юначок з Клівленду, Огайо, — четверте місце; загін юначок з Ньюарку, Нью-Джерсі, посів третє місце; мішаний загін з Рочестеру та Сіракюзу, Нью-Йорк, здобув друге. Першуном цьогорічної «Орликіяди» став мішаний загін з Чикаго, Іллінойс.

Першуни тішилися перемогою, яка відображала їх старання в підготовці. Максим Григорчук, курінний 7-ого куреня ім. полк. Івана Чмоли, прокоментував: «Наш загін завзято працював у підготовці до змагу. Ми багато довідалися про Україну в час Радянського Союзу. Ми з охотою приїжджали до пластової домівки, де в дружній атмосфері захоплювалися музикою Володимира Івасюка».

Провід «Орликіяди» запросив учасників повернутися наступного року, щоб розглянути історію та традиції козаків і їхній вплив на культуру та ідентичність українців.

ВИХОВНИЦТВО ЗАРАДИ ВИХОВНИЦТВА. ЧИ НІ?

ст. пл. вірл. Ірина Гофрик
ст. пл. Марта Сусук

Жага до виховання нового юнацького покоління об'єднує усіх членкинь старшопластунського куреня ч. 9 ім. Софії Фредро-Шептицької «Одержимі». Адже головним напрямком діяльності є виховницька робота в усіх уладах.

Виховництво — це мета пластування. Тільки виховуючи інших, ти можеш виховати себе. Виховницька діяльність у Пласті є певною самопожертвою кожного виховника заради своїх юнаків — непомірний вклад свого часу і сил з надією, що за кілька років вже дорослі хлопці або дівчата будуть здатні передати наступним поколінням те, чого колись самі вчилися.

Першим завданням Пласту є виховати нову людину, таку, як її потребує Батьківщина і людство. Але для опанування мистецтва виховництва необхідні неабиякі зусилля, знання, досвід та поради від друзів та подруг.

«Одержимі» вже багато років поспіль долучаються та організовують такі заходи як Вишкіл виховників, Вишкіл зв'язкових та Дошкіл виховників. Кожна членкиня куреня з власного досвіду знає весь чар виховницького життя, якими радо хоче поділитися з усіма, хто цього потребує.

24 — 25 жовтня, 31 — 1 листопада «Одержимі» провели вишкіл виховників для пластунів львівської станиці. Протягом чотирьох днів кожен з учасників наповнював свій «виховницький наплічник» новими знаннями, обмінювався досвідом та історіями про непрості, а часом і веселі моменти у виховницькій діяльності.

Учасники мали нагоду почути цікаві гутірки від кваліфікованих інструкторів, які мають величезний досвід у виховній діяльності та змогли виплекати не одне покоління виховників. Атмосфера на вишколі була надзвичайно позитивна, всі учасники співпрацювали, допомагали одне одному, веселилися самі й інших.

Станиця Львів отримала двадцять вишкolenих, натхненних та кваліфікованих майбутніх виховників, і щиро надіємось, що вже поповнюється пластовими гуртками завдяки добрим результатам праці проводу та учасників вишколу.

Ще один такий захід згодом пройшов у Києві. Насичені осінні вихідні об'єднали як досвідчених, так і «зелених» пластунів різного віку. Відкриттям для нас як проводу стала відносно мала кількість в ролі учасників вихідців з УПЮ: близько третини. Відверто кажучи, ми не звикли працювати з таким

співвідношенням серед слухачів, і це стало своєрідним викликом. Другим сюрпризом, який спочатку теж насторожив, але згодом неймовірно втішив, були дорослі чоловіки, сеніори, які зголосилися до нас і горіли бажанням виховувати молодше юнацтво.

Саме цей склад проводу організовував вишкіл виховників вперше, тому хотілося провести все на висоті. Поставало багато питань, пов'язаних з тим, як зацікавити настільки «різношерстих» людей, дати їм нові, корисні знання?

Перш за все потрібно мати легенду. Хотілося мати її актуальною для всіх часів, так би мовити, класику. І після довгих вагань ми зупинилися на мультику про Сімпсонів. Дуже дякуємо всім інструкторам, які свої гутірки пов'язували з темою, візуалізації доповнювали картинками з відповідним сюжетом, а інколи навіть практичні приклади описували мультиками. В подяку за титанічну працю вони отримували пончики — улюблені ласощі головного героя мультфільму.

Інструктори. О, ці чудові люди! у захваті від них були як учасники, так і всі ми. Навіть ті гутірки, які наче не можна прочитати по-новому, дивували нас креативом та практичною цінністю. Виявлялися такі деталі, які здавалися очевидними, а насправді були дуже спірними, або ж взагалі невідомими.

Усе це — підготовка, організація, продумування легенди та програми, недоспані ночі — були для того, щоб романтика Пласту поширювалася і творила дива зі свідомістю українців. Щоб колись ми прокинулися і побачили, як міста стають чистішими, а ріки прозорішими. Щоб люди жили заради одне одного, а природа нам в цьому допомагала. Щоб сміття з наших голів вивітрилось, а його змінили мрії, плани та цілі. Це, звичайно ж, речі дуже глобальні, але все починається з малого. І ми хотіли стати краплею для досягнення цієї мети. Дякуючи учасникам вишколу, які поділяють ідеї пластування, сподіваємося, що всі разом ми це зробили.

І про головне. Виховництво — це такий вид діяльності, результати якого не завжди видно одразу. Можливо, вам здаватиметься, що нічого не відбувається і ви робите щось не так. Можливо, будуть труднощі. Можливо, багато дітей піде геть і не затримається в Пласті. Але через багато років вас запросять інструктором прочитати якусь гутірку на вишколі виховників і, цілком можливо, ви зустрінете там свого юнака чи юначку, які теж пішли по цій старій протоптаній стежині виховництва... І неймовірно зрадієте. А ще більше втішитесь, почувши на тому ж вишколі від свого вихованця, що саме ВИ колись запалили цю іскру і в ньому...

Світлина на згадку по завершенні вишколу. Київ, 1 листопада 2015р.

ПРО ДВА ЕТАПИ КРАЙОВОГО З'ЇЗДУ В УКРАЇНИ

Головний форум Пласту — НСОУ наприкінці 2015-го пройшов в Івано-Франківську та Києві. Спершу, 14 — 15 листопада, проведено МРОК та МРСК, а також з'їзди УСП та УПС. Трьома тижнями пізніше, 5 грудня, делегати з усіх регіонів прибули до столиці для участі в заключному етапі з'їзду. Коротко про це — в розповідях учасників.

Дякуємо Пластовому порталю за надані деякі тексти та фотоматеріал. / **Редакція**

МАЛА РАДА ОРАЙНОГО КРУТА

Участь у МРОК взяли сорок осіб, з яких 31 з правом ухвального голосу та 9 — дорадчого. Розпочалась рада урочистим врученням посвідок про призначення І ступеня у Кадрі виховників тим братчикам і сестричкам, які стали Сіримми Орлами й Орлицями протягом 2013—2015 рр.

Члени Крайової Булави успішно і докладно прозвітували про діяльність і отримали абсолюторій. Надалі було запропоновано зменшити кількість членів КБ УПН з восьми до п'яти.

До нового складу КБ УПН обрано:

Крайова булавна УПН — С.О. Оля Феґецин, ПС; заступниця Крайової булавної УПН — С.О. Іванка Герус, КВ; референт частин — С.О. Андрій Болахівський; референт таборів та міжнародних заходів — С.О. Віка Петрук, Гр.; референт інформації (писар) — С.О. Оксана Шамрик.

Після офіційної частини виборів-перевиборів учасники МРОК мали можливість трохи краще познайомитися. Адже приїхали вони з різних осередків: як давніх, так і зовсім молодих. Хтось побував на МРОК вперше, а хтось вже «старожил». Для більш плідної роботи всіх поділено на команди так, щоб в кожній були учасники з різних осередків — і великих, і малих. А щоб трохи розважитись і зрозуміти, хто є хто в команді, організатори запропонували спеціальні ігри. Отак трохи потрудившись і багато повеселившись, братчики та сестрички почали обговорення проблем і потреб УПН у групах.

Після представлення командами напрацювань визначено основні напрямні праці КБ УПН і сформовано резолюції. Ось вони: відновити зустрічі гніздових 2 рази на рік; організувати щоквартальні зустрічі чи скайп-наради булави з референтами; рекомендувати булаві делегувати представника для презентації та лобіювання резолюції про патронат куреня над гніздом на КПЗ; рекомендувати станицям і округам запровадити практику патрунування куренів УПЮ над гніздами УПН чи роями.

МАЛА РАДА СКОБИНОГО КРУТА

Загальна кількість зареєстрованих учасників МРСК становила 75 осіб з правом дорадчого і ухвального голосів. Важливим рішенням ради було прийняття нової концепції праці КБ УПЮ, яка має на меті залучення до ефективної роботи КБ УПЮ більшої кількості осіб, які прагнуть працювати на чітко визначених ділянках в межах своєї компетенції.

Отож, до складу КБ УПЮ обрано:

Крайова булавна УПЮ — ст. пл. Люба Журко, СВ; заступник — ст. пл. Василь Шипівдич, V; писар — ст. пл. Яна Лотовська, БлиСК; референт виховних частин — ст. пл. Михайло Гнип; референт вишколів — ст. пл. Леся Рудчук, Гр.; референт спеціалізацій — ст. пл. Іван Чир, ОЗО; референт табірництва — ст. пл. Вадим Петрук, ЛЧ; референт методичних проєктів — ст. пл. скоб. Тарас Іщик, ЛЧ; референт програми — ст. пл. Роман Пастух, ОЗО; референт класичної гурткової системи — ст. пл. Олег Марко, ОЗО; веб-майстер — ст.пл. вірл. Оксана Романів, ЧХ; графічний дизайн — ст. пл. скоб. Марко Романів, V.

Згідно з представленою системою роботи КБ УПЮ, право голосу під час розгляду всіх питань мають тільки 7 осіб (пересідник Скобиного Круга, заступник, референт виховних частин, референт спецпластування, референт вишколів, референт програми, референт табірництва), а підпорядковані їм члени булав мають правого голосу лише під час розгляду питань щодо своєї спеціалізації.

На жаль, не всі ділянки виявилися охопленими провідниками. Отож згодом буде оголошено конкурс на заміщення вакантних діловедень.

Перед прийняттям резолюцій (а їх було аж 28) учасники МРСК спілкувалися в групах. Кожен мав можливість обґрунтувати своє ставлення до різних важливих тем: третя проба та роверскавтінг; класична гурткова система і розвиток вишкільної системи Пласту; розвиток куренів.

ст. пл. Андрій Канак, СМ

КРАЙОВИЙ З'ЇЗД УЛАДУ СТАРШИХ ПЛАСТУНІВ

15 листопада в Івано-Франківську відбувся черговий Крайовий з'їзд Уладу Старших Пластунів (КЗ УСП). Захід відбувався у приміщенні міської ради.

Після молитви, перед початком офіційної роботи та розгляду питань, внесених до програми з'їзду, відбулось вручення перших відзначень УСП — ордена св. Юрія у бронзі. Цю високу пластову нагороду отримали ст. пл. Таїсія Наконечна Гр., ст. пл. вірл. Наталя Карабин, Бурх., та ст. пл. Андрій Ребрик, ЦМ.

Першим пунктом програми було заслухання звітів діловодів Крайової булав УСП каденції 2012—2015 рр. Згідно зі статистичними звітними даними, чисельність УСП за останні три роки зростала приблизно на 7 відсотків щорічно, що трохи менше від планованих 10 відсотків, закріплених у стратегічному плані розвитку Пласту на 2013—2015 рр. минулого КПЗ'їзду. Після короткого обговорення повному складу КБ УСП надано абсолюторій, відтак відбулося обрання складу булав на наступну каденцію.

Шляхом відкритого голосування більшістю голосів обрано таких діловодів: Крайовий булавний УСП — ст. пл. гетьм. скоб Андрій Лузан, ОЗО; референт вишколів — ст. пл. Юлія Рудюк, СВ; референт куренів та заходів — ст. пл. Таїсія Наконечна, Гр.; референт дійсного членства — ст. пл. Андрій Канак, СМ; писар — ст. пл. Оля Русак, ЧМ. Вакантними залишилися посади референта відзначень та референта прихильників, обрання яких відтермінували до другого етапу КПЗ'їзду.

По обіді з'їзд прийняв резолюції. Серед основних — делегувати право переведення членів УСП в дійсне членство та надавання дозволу на складання Пластової Присяги особам, які не склали її в юнацтві, пластовим старшинам станиць та округ; скасувати з 2016 року кандидатський термін на здобуття дійсного членства пластунам, які склали Пластову Присягу в УПЮ; з 2016 року замінити Особовий листок дійсного члена та додаток до нього наявністю заповненої сторінки в системі е-пласт (термін перехідного періоду — 6 місяців, протягом якого будуть діяти обидва

варіанти); звернення до Головного Проводу Пласту з проханням щонайшвидшого запровадження відзначення УСП «Орден Вічного Вогню в бронзі» для нагородження членів УСП за визначну багатолітню позапластову діяльність на терені краю та світу.

пл. сен. Леся Федоренко, Гр.

КРАЙОВИЙ З'ЇЗД УЛАДУ ПЛАСТУНІВ СЕНІОРІВ

15 листопада в Івано-Франківську в рамках першого етапу XIV Крайового Пластового З'їзду відбувся XIII з'їзд УПС. До столиці Прикарпаття приїхало понад чотири десятки сеньйорів з різних куточків України. Розпочався з'їзд із приємної церемонії запряження станичного з міста Запоріжжя пл. сен. Зіновія Березовського. Далі делегати вислухали звіт Булави. Після надання їй абсолюторію та перерви на обід сеньйори обрали нову Крайову булаву. Отже, КБ УПС України протягом наступних трьох років діятиме в такому складі: Крайова булавна УПС — пл. сен. Наталія Хміль, Л; заступник — пл. сен. Левко Захарчишин, V; писар — пл. сен. Леся Федоренко, Гр.; референт членства — пл. сен. Олег Мушій; референт відзначень — пл. сен. Дмитро Осипчук, СМ; референт куренів і осередків — пл. сен. Зоряна Удич, Орл.

Новий провід склав Присягу, яку перевів Головний булавний УПС пл. сен. Марко Чуквінський, ЧМ. Також делегати з'їзду говорили про сучасний стан УПС та дискутували з приводу напрямків діяльності уладу на майбутнє.

пл. сен. Юрій Леськів, СМ

ЗАВЕРШАЛЬНИЙ ЕТАП XIV КРАЙОВОГО ПЛАСТОВОГО З'ЇЗДУ

Завершальний етап відбувся 5 грудня у Києві, в приміщенні Міністерства освіти та науки України за участі майже двох сотень пластунів з усіх областей. Були присутні станичні і члени окружних проводів, інструктори та виховники.

З вітальним словом до учасників з'їзду звернулися голова ГПБ пл. сен. Марта Кузьмович, Гр., заступник Міністра освіти та науки України ст. пл. Андрій Гевко та заступник Міністра молоді та спорту України Сергій Митрофанський.

За багатолітню активну виховну та адміністративну працю в Пласті за різних, в тому числі дуже складних умов, представницю Донецької округи ст. пл. Марину Шелудешеву, ЧМаки, відзначено орденом св. Юрія в бронзі.

Протягом дня делегати з'їзду обговорили стратегію розвитку Пласту — НСОУ, а також обрали новий склад проводу на 2015—2017 рр.

Крайова пластова рада: голова — ст. пл. гетьм. вірл. Ольга Герус, ЧоК; секретар, відповідальний за зв'язки з громадськістю — ст. пл. гетьм. скоб Любомир Шимків, ОЗО; вільний член, відповідальний за розвиток осередків — ст. пл. скоб Дмитро Колесник, СМ; вільний член, відповідальний за фінансовий облік — ст. пл. Ірина Павлюковець, Орл.; вільний член, відповідальний за зв'язки з міжнародними організаціями — ст. пл. вірл. Наталія Колесник, ОД. До складу КПр також увійшли попередньо обрані: провідниця Орлиного Круга ст. пл. Ольга Феґецин, ПС; предсідниця Скобиного Круга; предсідник Скобиного Круга ст. пл. Любов Журко, СВ; Крайовий булавний УСП ст. пл. гетьм. скоб Андрій Лузан, ОЗО, та Крайова булавна УПС пл. сен. Наталія Хміль, Л.

Головаою Крайової пластової старшини обрано ст. пл. скоба Станіслава Андрійчука, ЦМ.

Крайова Ревізійна Комісія: голова — пл. сен. Юрій Юзич, ОЗО; члени — ст. пл. скоб Олександр Свистун, ЛЧ, та пл. сен. Ростислав Добош, ЦМ.

Присягу новообраного проводу перевела голова ГПБ пл. сен. Марта Кузьмович, Гр.

На завершення З'їзду відбулася коротка презентація, що розповіла про редакційну діяльність «Пластового шляху». На великому екрані було показано сторінки свіжого числа журналу, делегати запитували й отримували відповіді на всі запитання щодо сучасного стану праці над журналом і планів на майбутнє.

Наступного дня всі зацікавлені учасники КПЗ'їзду взяли участь у дискусії на теми Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Джура» та створення по осередках пластприятю.

ФОТО ЮРІЯ ЛЕСЬКОВА

АВСТРАЛІЯ

ПЛАСТОВЕ ЖИТТЯ ВИРУЄ

СВІТЛИНИ З ФОТОАРХІВУ АВТОРА

ВИШКОЛИ

пл. сен. Пилип Ботте, ЛЧ

Тривалий час до редакційної скрині не надходили матеріали про пластування наших друзів в Австралії, хоч різноманітних таборів, мандрівок та інших подій там зазвичай відбувається чимало. І ось «Пластовий шлях» звістку отримав. Це відомості у формі звіту на пленум ГПБ про різноманітні заходи, які відбулися протягом трьох останніх цьогорічних місяців. Радо ділимося ними з вами, шановні читачі. / Редакція

Перший етап Крайового вишколу виховників на ступінь впорядника і впорядниці УПЮ та УПН відбувся на пластовій оселі «Сокіл» 2—4 жовтня. Сім членів старшого юнацтва та п'ятнадцять старших пластунів з Аделаїди, Брізбена та Мельборна взяли участь у вишколах під проводом ст. пл. Павла Бучми та ст. пл. Роксоляни Суховерської. Другий етап вишколу заплановано на 11—14 березня 2016 року.

ТАБОРИ, МАНДРІВКИ ТА АПЕЛІ

Станиця Сідней відсвяткувала свято Покрови 18 жовтня, в неділю, на оселі «Коло Річка».

Того ж дня станиця Вікторія також відсвяткувала свято Покрови у парку Вестер-фолдз (Westerfolds Park). Там станична старшина організувала барбекю, для новаків та юнаків відбулися заняття. День закінчився апелем. На свято приїхало близько вісімдесяти пластунів та батьків.

26—27 жовтня ст. пл. Стефця Король із Детройта (США) брала участь у мандрівці старшого юнацтва в Синіх Горах неподалік Сіднея. А пластовий літній табір цієї станиці з нагоди 65-ліття Пласту в Австралії відбувся від 27 грудня 2015 р. до 1 січня 2016 р. в Новій Південній Валії (на оселі СУМу «Коло Річка» в Синіх Горах неподалік Сіднея).

Це був перший станичний табір, організований після ЮМПЗ в Канберрі. Було близько вісімдесяти п'яти учасників. Таборова команда: комендант — пл. сен. Леонід Лулька, БМ; бунчужний — пл. сен. Гриць Гузій, ЛЧ; кухар — пл. сен. Гандзя Шухевич; інтендант — пл. сен. Микола Казанчик; комендант підтабору УПН — пл. сен. Мирося Івасик; комендант підтабору УПЮ — пл. сен. Петро Домазар, БМ. Станичний літній табір у Вікторії «Сила Скобених Крил» успішно відбувся на пластовій оселі «Сокіл» (27 грудня 2015 р. — 3 січня 2016 р.). 1 січня, разом із показовим днем, на таборі відбулася Пластова Ялинка. Учасники табору — це двадцять пташат, двадцять п'ять новачат, тридцять шість юначок і юнаків, чотирнадцять членів УСП, шістдесят п'ять батьків та шістдесят вісім гостей.

Провід табору:

комендант — ст. пл. вірл. На-талка Кострубі, Верх.; бунчужний — ст. пл. Матей Базилицький, БМ; інтендант — пл. сен. Петро Міланович; писар — ст. пл. Дам'ян Павлишин; комендант підтабору УПН — ст. пл. Таїса Попович; комендант підтабору УПЮ — ст. пл. Іванка Бучма, Верх.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

15 листопада відбулися Загальні Збори та перевибори станичної старшини у Вікторії. Станичну старшину каденції 2015—2016 рр. сформовано в такому складі:

станичний — пл. сен. Ярема Полатайко, ЧМ; писар — пл. сен. Соня Радивил, СВ; скарбник — пл. сен. Роман Берник; господар — пл. сен. Володимир Магаляс; адміністратор — пл. сен. Давид Гексит; референт УПН — ст. пл. Наталка Кострабі, Верх., референт УПЮ — ст. пл. Іванка Бучма, Верх.

— ” —

**ВЛАДА ЗРОЗУМІЛА, ЩО ЛЮДИ
ТАКИ ЩОСЬ ВИРІШУЮТЬ.**

ПАВЛО БІЛОУС

«КАБУЛ»

МАЙДАНІВЕЦЬ І ПЛАСТУН, ДОБРОВОЛЕЦЬ, БАТЬКО ШІСТЬОХ ДІТЕЙ ПАВЛО БІЛОУС (ПСЕВДО «КАБУЛ») — ПРО ТЕ, ЧОМУ НЕ СКОРИСТАВСЯ НАГОДОЮ ПРОЛІЗТИ У ВЛАДУ, А ПІШОВ НА ВІЙНУ, ЧОМУ ПОЛІТИЧНИЙ ФРОНТ ВАЖЛИВІШИЙ ДЛЯ КРАЇНИ І ЧЕРЕЗ ЩО ПОРОШЕНКО НІКОЛИ НЕ СТАНЕ ТАРАСОМ БУЛЬБОЮ.

Стоячи на Майдані, ти мав передчуття, чим усе закінчиться? Може, були якісь аналогії з 2004-м?

— Аналогії були — ті самі люди. А от чим закінчиться, ми, чесно кажучи, не знали. Думав, у разі чого тікати з країни, бо в тюрму сідати не дуже хотів. Взагалі, цей Майдан був украй непередбачуваним. Спочатку скептично до нього ставився, бо попередні Майдани — мовний, студентський, податковий — то було несерйозно.

Коли вбили перших людей, мене в Києві не було, поїхав додому, а коли повертався, збирався вже як на війну. Шолом залізний, бронезилет позичив. Усе було серйозніше. 18 лютого якраз сотнею керував... Мене тоді оглушило відразу двома гранатами. Впала одна, я відвернувся — й одразу друга, осколком під око. Міліметром вище — і був би одно-оким. Мене перемотали, і я, трохи контужений, сиджу під деревом, бачу: всі тікають. Кричу: «Куди ви, хлопці?». А потім дивлюся — менти буквально за метрів десять ідуть і стріляють від пуза. Нас загнали в куток, я почав ставити оборону щитами, щоб хоч якось прикритися, бачу: вікно без ґрат, розбив його. Залізли туди, вилізли через інше, через двір, так і втекли. А ті, хто не встиг, дістали.

Суспільство змінилося після Майдану?

— Думаю, так. Хоча, може, й не сильно, бо на Майдані було відносно небагато людей, а от тепер, коли йде війна і фактично в кожній сім'ї є той, хто пішов воювати, змінилося суттєво. Аби ще люди якось навчилися голосувати правильно. У них немає пам'яті. Політична пам'ять відсутня. Забули, за кого голосували дві каденції тому. Президента, може, й згадають, а партії — ні. Це ж нонсенс. Проголосував — проконтролював.

Розчарування, як після Помаранчевої революції, зараз є?

— Звичайно. Я від самого початку розумів, що голосувати за Порошенка — це неправильно. Але більшість завжди не права. Ніколи нормальних людей не вибирають. Прикро, що так сталося. Люди не готові, напевно, бояться змін. Але куди вже гірше?

Якби Порошенко спалив свій завод у Липецьку і сказав, як Тарас Бульба, «щоб ворогам нічого не залишилось», я б і сам за ним пішов. А так — що..?

Багато активістів Майдану пішли в політику, багато — на війну. Чому ти вибрав війну?

— Тому що в політиці я вже був і зрозумів,

що на місцевому рівні політика не вирішується, а на велику в мене не вистачає грошей. От і все.

Але був момент, коли можна було пролізти, як багато хто й зробив.

— Пролізати — не мій метод. Хоча, можна було. Колись я був тільки у двох партіях. Спочатку в УНА — УНСО, доки не розвалилася, а після Помаранчевої революції в «Батьківщині». З таким самим успіхом міг потрапити і в «Нашу Україну». З «Батьківщини» мене фактично вигнали, бо в місті політсила (75 відсотків депутатів) продалася «Партії регіонів». Ми намагалися з цим боротися, достукатися до вищого керівництва, але нічого не вийшло. Тому пішли.

Мені сказали, що можна піти навіть у Блок Петра Порошенка чи до А. Яценюка, але не подобається мені ніхто з них. Ні зараз, ні поведінкою на Майдані. Тому поки що шляху у велику політику для мене немає. Принаймні я його не бачу.

Чому люди, які жертвували собою за якісь принципові речі, віддають потім свою долю в руки сумнівним типам, не йдуть у владу, не намагаються ламати систему і, відповідно, всі їхні жертви видаються марними?

— Йти, звісно, варто. Але людина думає: ну, як я піду, ну, що я... Наприклад, у нас у Кам'янці-Подільському зараз при владі знову регіонал. У 2012 році я був головою ОВК. Два тижні чинився шалений тиск. Потім мене поміняли, бо на мені було чотири судові справи з ПР. Щоб не допустити регіонала, поставили іншого кандидата. Так у нас змінилося аж шестеро голів за вибори. Кожного пресували. Сьогодні мер формально нібито легітимний, але насправді всі знають, що він пройшов завдяки фальсифікаціям, просто це не доведено. Понад те, зараз місто знову проголосує за нього, бо немає альтернативи.

От у мене є товариш, який був би хорошим мером. Він багато років працював заступником міського голови, чесна, порядна людина, але каже, що сам нічого не зробить, що потрібна команда. З тим законодавством, що є, міський голова нічого не вирішує. Він залежить від багатьох факторів. Тобто, знову ж таки, нормальні люди в мери не йдуть, бо розуміють, що не впораються. Законодавство не змінилося,

людей бракує, когось залякали, когось купили тощо. От стану міським головою, але що я можу зробити, коли повноважень немає, апарат той самий?! Відповідно, підуть ті, які весь час сидять. Там 10 відсотків змінюється, а 90 лишається вже багато років. Тому зараз у нас у Кам'янці знову виберуть того самого і знову п'ять років буде болото. І це кругом. Так само і з Верховною Радою. Або віддаватися якійсь партії, або свою робити, але на це не вистачає ресурсів. От у нашому місті кандидатом був один регіонал, який став одразу великим демократом, і чотири кандидати від демократичних партій, що, якби об'єдналися, мали б шанс перемогти. Але вони того не зробили. Амбіції, партійні інтереси і т. ін. Я не знаю, як із тим боротися.

Який із фронтів, політичний чи реальний, важливіший для країни?

— Політичний, звичайно. У вересні яка була лінія фронту? Я, чесно кажучи, думав, що цей дебальцівський апендикс з'єднається з волноваським і ми зможемо оточити «ДНР». Але політики вирішили інакше... Фактично, політична воля не дала нам тоді перемогти. Хоча б тактично. Тому тут усе залежить від політиків, від верховного головнокомандувача, від тих осіб, які не хочуть воювати, а хочуть домовлятися.

Рішення піти на війну було важким?

— Воно було природним, тому що 16 років я член «Братства Легіонерів». Це військовий пластовий табір, який ми організовували. Готували дітей не до війни, а про всяк випадок. Навіть не думали, що так може бути, але це сталося. Я взагалі дивуюся, що так мало пластунів воює. Чому зразу не пішов? Бо зголошувався спочатку в СБУ, нас багато написало заяви. Проходив перевірки, тести, комісії і не потрапив у першу хвилю. В СБУ мене не взяли, окуліст забанив. Тоді подався в батальйон УНСО, готувався такий, але коли зрозумів, що його не буде, записався добровольцем у 25-й. Там були знайомі, мене буквально за кілька днів оформили, і я поїхав у

навчальний центр «Десна», а за кілька тижнів потрапив під Дебальцеве. Там уже став медиком. В армії був зв'язківцем і досі вважаю, що зв'язок — це її нерви. Але потрапив зв'язківцем у медпункт, а тепер — які телефоністи? Всюди рації. Ходив як неприкаяний. Потім став асистувати під час операцій, навчився крапельниці ставити, уколи робити, доглядати за хворими, возили поранених, виносили їх.

Коли тільки потрапив у 25-й, мене паралельно запросили в один батальйон спецпризначення. Написав рапорт, хотів перевестися, але з Міноборони в МВС перевестися неможливо. Тому, як почалася ротація, написав заяву на звільнення, була підстава: троє і більше неповнолітніх дітей.

Скільки в тебе дітей?

— Шестеро. Двоє повнолітніх і четверо неповнолітніх. Три місяці заява плавала у хвилях бюрократії і таки виплила. Отримав наказ, звільнився з військової служби й одразу подався в батальйон МВС, де зараз проходжу процедури. Шкодную за одним... Якби знав, що таке буде під Дебальцевим, поїхав би зі своїми туди знову. Але хто знає, що буде.

Є в мене друг, пластун, теж у 25-му батальйоні. Думав, що він в оточенні, бо вся його рота в оточенні, але, виявляється, ні. БМП, яка везла поранених, підбили на передовій, і він

пішов добровольцем її визволяти. Визволили, відвезли в госпіталь, а назад повернутися не змогли, бо там оточення. Ніби ризикнув життям, міг загинути, але дивом опинився у відносній безпеці. Тут не вгадаєш. Можна десь сачконути, а потім потрапити в таку ситуацію, що жах. Неможливо прогнозувати, де знайдеш, а де ні. Я за нього дуже переживаю — вихованець. Як дитина, як син. Хотів із собою забрати, але перевестися нереально, а закосити він не схотів. Його батьки навіть не знають, що воює, думають, що в Києві працює айтішником. І він не один такий.

— ” —
**Я ВЗАГАЛІ
ДИВУЮСЯ,
ЩО ТАК
МАЛО
ПЛАСТУНІВ
ВОЮЄ.**

Як діти сприймають те, що батько воює?

— Найменший, коли я приїхав, тиждень на руки не йшов, боявся, чужа людина. Йому було два місяці, коли я пішов на Майдан. Старші скучають. Надіслали малюночки класні. З одного боку трупи москалів лежать із прапором російським, у них стріли запхані, а з другого — горбики із хрестами і теж прапор російський. Могилки вже готові. Менший каже: «Тато добріший став». «Чому?» – дружина питає. «А ми босі по хаті ходимо, а він не свариться». А другий філософськи: «Так, війна міняє людей».

Що після війни?

— Не знаю, подивимося. Може, залишуся в спецпідрозділі МВС. Як будуть якісь реформи, із задоволенням пішов би в якусь структуру. Можливо, у внутрішню безпеку. Я не міліціонер, але хотів би розслідувати справи, пов'язані з продажними ментами, якби була на це якась

Павло Білоус з дружиною ст. пл. Ольгою Красовською, синами-новачками Святославом, Любомиром та Локі.

політична воля. Бо якщо бути чесним ментом у нечесній компанії, то підставлять і зроблять злодієм. Коли нічого не зміниться, у мене є чим займатися. Є діти, роботу знайду, житиму далі. Ну й громадська діяльність 100 відсотків. У цьому навіть немає сумніву, обов'язково. Все ж таки влада, хай там як, зрозуміла, що люди щось вирішують. Подивилися на Януковича і зробили висновки. Тобто можна з ними говорити і якість питання хоч помаленьку вирішувати.

Що ти сказав би тим, хто кричить «нас зрадили» і «все пропало»?

— Нас зрадили, але не все пропало. Нічого ще не пропало. Кожен має робити те, що може. Може воювати — йде воювати. Не може — допомагає тим, хто воює, або тим, хто допомагає, або тисне на владу, щоб вона допомагала тим, хто воює. Треба бути активним громадянином з активною життєвою позицією. Усе для фронту, усе для перемоги.

ЗА МАТЕРІЯЛАМИ ВИДАННЯ
«УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖДЕНЬ»

Павло Білоус з наймолодшим сином Локі.
ФОТО АЛЛИ РЕМПЕЛЬ

«ВІД РЕВОЛЮЦІЇ НА ГРАНІТІ ДО ЕВРОМАЙДАНУ»

пл. сен. Юрій Леськів, СМ

ФОТО РОМАНА ЗАРУМИ

Минуло 25 років з часу першого мирного протесту на центральній площі Києва — студентського голодування із назвою Революція на граніті. Тоді, восени 1990-го, будучи другокурсником Дрогобицького педінституту, не міг навіть припустити, що по двадцяти п'яти роках незалежності знову стоятиму на тому ж столичному граніті у революційному вирі, а за лаштунками за всім, що відбувається, пильно стежитиме той же ворог.

ДО ІСТОРІЇ ПРОТИСТОЯНЬ В СЕРЦІ УКРАЇНИ

Про студентське голодування на тодішній Жовтневій площі столиці вартує згадати хоча б тому, що пластуни також стали його учасниками. Щоправда, небагато їх було. Адже наша організація лише приблизно рік як почала відроджуватися на рідних теренах.

Активними протестувальниками були майбутній виховник, а на той час студент Дрогобицького педагогічного інституту Ігор Савчак, виховник зі Самбора та студент Львівського державного університету Роман Штипук. У холодні вечори з гітарою в руках своїми піснями протестувальників зігрівав Олег Покальчук, який згодом став першим у відновленому в Україні Пласті головою Крайової пластової старшини.

Про друга Олега і одну з його пісень, а також загалом про згадану студентську акцію у певні моменти згадував вже під час Євромайдану, але про це — нижче.

...2 жовтня 1990 року о 10 год. ранку на центральну площу Києва одразу з декількох підземних переходів вийшла молодь (кілька десятків студентів зі Львова і Дрогобича (об'єднаних у «Студентське братство Львівщини»), а також Києва (члени «Української студентської спілки»).

З того дня особливо врізалися в пам'ять кілька моментів. Адже події розвивалися миттєво. Перший — це коли на Хрещатик примчав тоді ще радянський «ОМОН»¹. У представників цього підрозділу міліції було велике бажання швиденько прибрати всіх і все з Жовтневої площі. Та поява декількох народних депутатів від демократичних сил перешкодила цьому сценарію.

В час перемовин народних обранців з міліціантами ми, лікоть до ліктя, вже сиділи на граніті Майдану. Готувалися до гіршого, бо такі не вірили, що все того дня обійдеться спокійно. Одягли пов'язки білого кольору, оголосивши початок акції голодування. Саме білі, бо згодом деякі студенти мали й чорні, які ідентифікували їх як охорону терену протесту. Граніт і момент

¹ — Скорочена назва загону міліції особливого призначення в радянській час.

вбивання кілків поміж плитами, коли розгортали намети, теж запам'яталися по-особливому. Адже намети аж до 17 жовтня (дня перемоги студентів) стали домівкою в центрі української столиці, а граніт — символом незламності у протистоянні сильного духом студентства і владної машини тодішньої УРСР, не готової йти на поступки.

Щоправда, поступитися таки довелося. Адже на підтримку акції голодування піднявся весь студентський Київ, і коли багатотисячне молодіжне море рушило під стіни Верховної Ради, коли наметове містечко потроху почало переходити під стіни парламенту, влада таки не встояла.

На перший погляд, може здаватися мало ймовірним, що студенти абсолютно мирною акцією протягом шістнадцяти холодних осінніх днів і ночей зуміли переламати ситуацію в стінах парламенту. Однак для того, хто був учасником Революції на граніті, це на випадковість не виглядало. Адже студентський здвиг восени 1990-го був наскрізь патріотичним і від самого початку не передбачав компромісів.

Тому виконання Верховною Радою студентських вимог стало неабиякою на той час перемогою національно-патріотичних сил. Не відбулося підписання так званого Союзного договору (нового ярма, яке готували нам північні «брати»), молодь почала відбувати військову службу на території України, а не всього Радянського Союзу, з його постійними збройними конфліктами, у відставку пішов

Голова Ради Міністрів УРСР В. Масол.

Важливо передати атмосферу цієї молодіжної акції. Нічого не маю проти Помаранчевої революції 2004-го року, однак студентське голодування 1990-го зайвих кольорів не мало. На Майдані був один символ – синьо-жовтий стяг, лунало багато стрілецьких та повстанських пісень, акція відбувалася без політичного присмаку у гіршому розумінні цього словосполучення.

Оповідючи про Революцію на граніті, не можна не згадати ще одне: про перейменування Жовтневої площі у Майдан Незалежності. Відомо, що формально це відбулося у серпні 1991-го. До того, як вказують деякі джерела, нова назва вже побутувала серед киян з причини, що в цій центральній частині столиці періодично відбувалися зібрання патріотично налаштованих городян. Мені ж видається, що ця назва міцно прижилася саме під час і відразу після перемоги Революції на граніті.

«КИЄВЕ, СТАНЬ-НО! СІЧ, ПРОБУДИСЬ!»

Швидко біжить час. 21 листопада минуло два роки, як на Майдані Незалежності в Києві розпочалася Революція Гідності — масові мирні протести проти відходу керівництва країни від руху України в напрямку євроінтеграції та концентрації надмірної влади в руках тодішнього президента В. Януковича.

Кажуть, «не можна увійти в одну річку двічі». Часом це не так. Під час Євромайдану не раз згадував Революцію на граніті, проводив паралелі. Вперше — коли в ніч на 30 листопада «Беркут» побив студентів. Незадовго до цього, ввечері 29 листопада, саме на Майдані Незалежності прощався з друзями по куреню, бо повертався з відрядження на Львівщину. Ніхто з нас не міг припустити, що за кілька годин, серед ночі, за вказівкою влади відбудеться жорстока бійня.

Два дні по тому знову вирушив до Києва, але вже з автобусом протестувальників.

Майдан було не впізнати: збиралося щоразу більше людей, з'являлися барикади, з яких то тут, то там визирали конструкції так званої йолки — ганебного символу кінця режиму Януковича.

Перше, що зробив — підійшов до отих гранітних плит, на яких студентом протестував проти тодішньої влади. З'явилося тривожне передчуття. Згадав обличчя офіцерів — радянських омонівців, які у 1990-му свої гумові кийки таки на 19-20-річних хлопців і дівчат не підняли,

а тут, по 22 роках незалежності, — таке беззаконня. Було зрозуміло: Янукович і очолювані ним бандити так легко не відступлять.

Під час Євромайдану не раз події чи ситуації породжували найрізноманітніші відчуття. Так, «Марш мільйонів» до стін парламенту додавав віри в неминучу перемогу. Адже здавалося, в Україні немає байдужого до подій, що відбуваються. Або ж відчував свою потрібність саме тут і саме в цей час, коли разом з кількома приятелями на початку грудня 2013-го мав доручення охороняти в нічний час терен за головною сценою, чи згодом — Будинок профспілок (вже у складі 12-ї сотні), або ж зводити нову барикаду на Інститутській, на завершення одного з нічних рейдів декількох сотень Майдану.

Та знову Революцію на граніті пригадав напередодні річниці бою під Крутами — на вул. Грушевського у січні 2014-го. Олег Покальчук в авторській пісні «Жовтень 90» має такі рядки:

*«Києве, стань-но! Січ, пробудись!
Львовє, не дай заснути!
Ми вже не ті, що були колись,
Площа — це наші Крути».*

На Майдані в холодні жовтневі вечори 1990-го студенти любили її слухати. Через понад два десятиліття вона ніби перегукнулася з одним із написів на будинку вул. Грушевського: «Тут наші Крути!» Побачивши його і, згадавши рядки з пісні, на якусь мить здалося, ніби й не було між двома революціями часового відтинку у понад два десятиліття. Але, на жаль, це не так.

Значний час таки втрачено. На барикади вийшли вже діти студентів 1990-х — теперішня молодь, в руках якої майбутнє цієї країни. Що більше: на долю цього покоління випало незрівнянно важче випробування — війна з добре озброєним і вишколеним московським окупантом.

Чому так трапилося? Мабуть, тому що протягом всього цього часу ми, старше покоління в Україні, намагалися зрозуміти кроки влади в умовах постійного погіршення рівня життя народу, виявляли толерантність, коли діяти треба було рішучіше. Ми кожного разу вірили, що вибори і черговий політичний проєкт із новими партійними кольорами та назвою принесе краще життя для українців. Зрештою, багато хто протягом цього часу опустив руки, мовляв і так нічого на краще вже не зміниться. На цьому ґрунті й прийшов московський ставленик Янукович. І тепер, два роки по Революції гідності, таки гідність цю продовжуємо відстоювати. Адже будь-яка влада, а тим більше в сучасній Україні, має здатність швидко псуватися.

Хотілося б, щоби подібні події на Майдані більше ніколи не повторювалися. Однак для цього потрібно завжди бути пильними. Бо окрім зовнішнього ворога, який перебуває в зоні АТО чітко за лінією розмежування, маємо ще й внутрішнього. І це не лише корумповане чиновництво чи депутати різних рівнів. Це, дуже часто, байдужість і зневіра в громаді.

Остерігаймося цього.

ФОТО ПЕТРА ЗАДОРЖНОГО

ЩО є НАЙВАЖЛИВІШИМ?

ФОТО АРТЕМА ЖУКОВА

Якось із друзями нещодавно дискутували: в Пласті (і поза ним) ми всеціло займаємося вихованням української молоді, але що саме є найважливішим у цій праці? Тобто, які прикмети ми хочемо виховати в молоді, прищепити нашим дітям у виховному процесі? На що ми повинні тепер, в цю хвилину нашої історії, найбільше звернути увагу?

В попередніх публікаціях, у рубриці «Думки Старого Вовка», вже йшлося про те, що Україні під теперішню пору найбільше потрібно не лише патріотів-воїнів, а й провідників. Українці довели і продовжують це робити, що вміють боротися за свободу. Однак і далі бракує компетентних та відповідальних провідників, які б могли вміло повести у правильному напрямку в цій боротьбі за національні та державні інтереси, які б були вишколеними, досвідченими в кожній з ділянок нашого життя. Найважливіше, щоби вони були чесними, відданими справі людьми, яким добро і успіх країни стали б першочерговими у праці на державній ниві.

Компетентного провідника в кожному секторі громадського життя завжди можна вишколити. Але людей, які були б справжніми патріотами, фахівцями, які б ставили добро своєї країни понад свої власні інтереси, можна лиш виховати чи то вдома, чи в молодіжній організації, такий як Пласт.

На жаль, в сьогодиншній Українській державі у провідній верстві суспільства є величезний брак саме таких людей. В інших суспільствах, таких як у Західній Європі, Східній Азії, Північній Америці, такого болючого браку немає, а якщо й є, то значно менший. Навіть в багатьох країнах Східної Європи справа мається значно краще. І це не дивно. У країнах (як-от було в Україні), в яких століттями панували окупанти, а ще й з різними звихненими ідеологіями (комунізм чи фашизм), не було потреби бути відданим ідеології чужої провідної верстви. Ніхто не дбав про добробут людей, їхній духовний зріст. Єдиною ціллю в житті пересічного громадянина («совка»), якому вдалося потрапити у панівну еліту, була самокорисність, крайній егоїзм, потреба нажитися, подбати про власну кишеню. Важливим було особисте добро, корисливість, відчуття власної сили і безпеки.

Після занепаду російсько-большевицького режиму багато з цих людей вибилися на провідні

позиції в незалежній українській державі. Вони й не думали поводитись інакше, аніж як до того. Вони одразу ж захопили всі засоби влади і вважали, що це їхня приватна «спадщина». Ціллю стало зберегти награване майно й позицію в суспільстві.

Отож маємо устрій, в якому велике число так званих теперішніх олігархів не дбає про добро народу та країни. І такі люди часто готові нав'язати союз із найбільшим ворогом того народу, якому ці ж олігархи мали б служити.

Щоправда, сьогодні в проводі України є також і чесні та патріотичні люди, які люблять свій народ, готові служити йому, які готові й загинути за нього. Їм велика честь і слава! Але, на превеликий жаль, такі люди не є у більшості.

Є ще й інший рід провідників сьогодиншньої України. Це ті особи, які вірять не в загальне добро країни, а у свою «політичну правду». Вони часто не розуміють, що провадити країною — це мистецтво. Треба вміти йти на компроміси, будувати коаліції однодумців, вірити й довіряти іншим патріотично налаштованим групам, вміти поступитися чи спільно знайти шлях до мети. Адже незгода поміж патріотами часто спричиняє більше шкоди, аніж діяльність завзятих противників. А це також наслідки нашої сумної історії. Ми, українці, довго діяли в підпіллі, отож маємо тенденцію не довіряти нікому: ні приятелеві, ні ворогові. Брак досвіду спільної, позитивної дії часто приводить до сварок і непорозумінь, а навіть до розколу патріотичних сил.

І тут повертаємося до головної теми: яким на даний час є найважливіше завдання для нашої виховної організації? Це — виховати сильних провідників незалежної України у кожній ділянці життя, не лиш у військовій. На них наша країна зможе надіятися і довірити майбутнє.

Очевидно, така праця може бути тільки тоді успішною, коли будемо працювати гуртом, великою групою однодумців. Бо ж мені й іншим вихованцям Пласту є цілком зрозуміло, що саме наша організація (як і скавтінг) найкраще надається для виконання цього завдання. Пласт був створений для цього, і сьогодні, коли понад сто років нашої діяльності вигострили і удосконалили наші методи й підходи, ми, Український Пласт, є тією силою, яка може і повинна цю потребу виповнити.

Слідами деяких наших слів або як у світі читають ваше прізвище

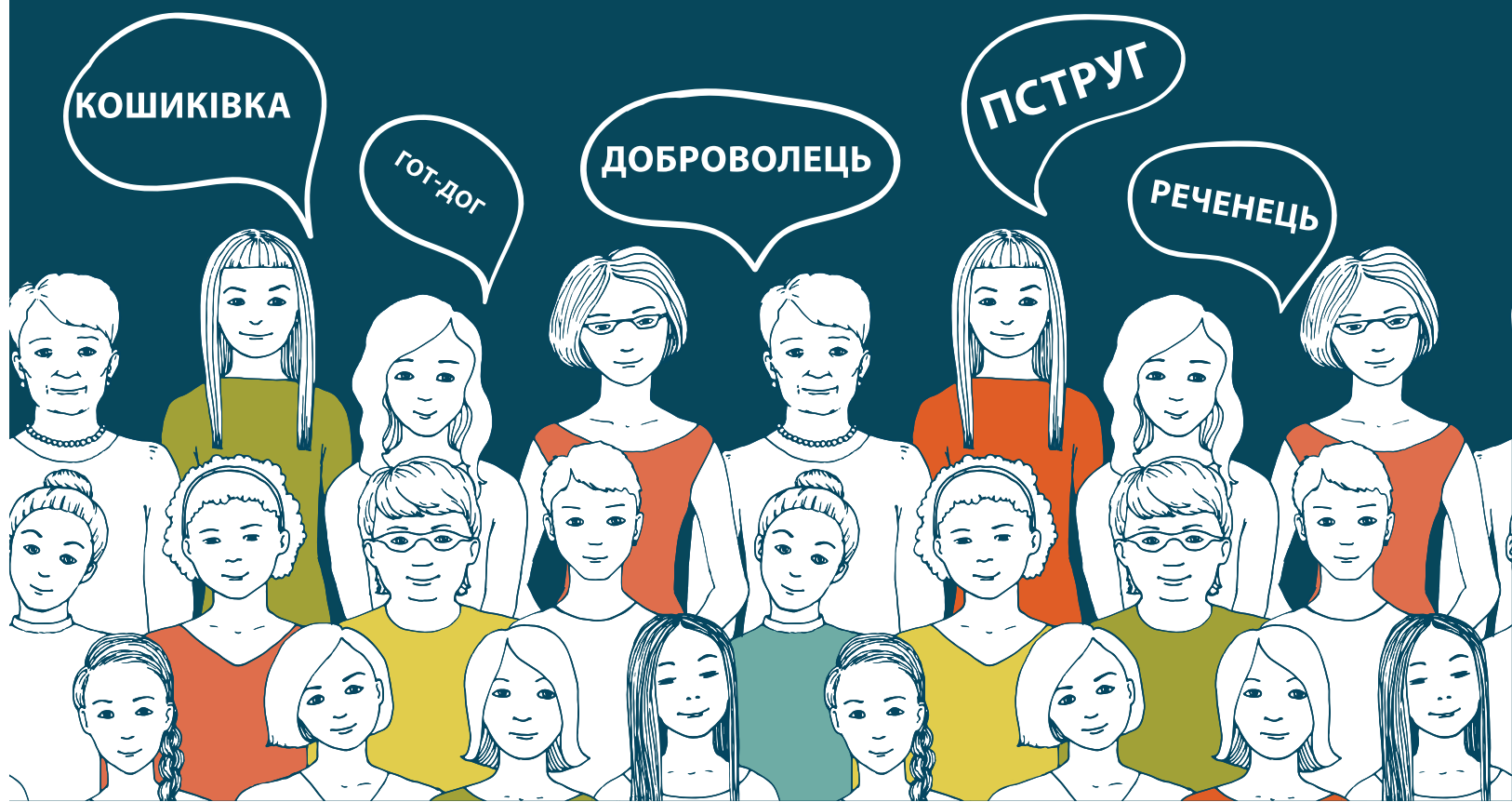
пл. сен. Лариса Залеська Онишкевич, ПС

Присвячую ст. пл. Христі Борщ

**ПРО ДАВНІШІ УКРАЇНСЬКІ НОВО-
ТВОРИЯКВІДПОВІДНИКИДОСУЧАСНИХ
АНГЛІЙСЬКИХ.**

Минулого року Христя Борщ писала ("Пластовий Шлях" ч.3, 2014) про своє табування в Канаді і згадала, що їй сподобалося, що в діаспорі вживають такі слова, як кошиківка (замість баскетбол), відбиванка (волейбол), копаний м'яч (футбол). Чому такі слова вживають у діаспорі? Бо ці українські замінники міжнародних слів були вживані в Україні до кінця Другої світової війни, і їх привезли бабуні і дідусі (або прабабуні і прадідусі) сучасних пластунів у діаспорі.

Подібно, режисер Лесь Курбас у 1920-х рр. організував театральні майстерні у Харкові, а сьогодні чомусь уже майстерні називають "воркшапами".

Це був інший світ. Та навіть там, де грізно бував Радянський Союз, словник Григорія Голоскевича (1930), що віддзеркалює правила Українського Правопису (Харків, 1928), включив англійське слово *hockey*, передане як гокей. А сьогодні, в україномовній Вікіпедії є: “Хокей (гаківка; раніше за Харківським правописом: гокей)”. Чому “х”? Бо, як усі знають, у російській мові нема звуку “і”, тому “хоккей”.

ТАК ЦЕ БУЛО ТОДІ ЗАДЛЯ “ЗБЛИЖЕННЯ МОВ”. ЦЕ ТАК БУЛО В ССРСР!

Знаємо приємність із досить поширеного заняття виповнювати кросворди (з англійського: “слова, що подані навхрест”). У перших чотирьох десятиліттях ХХ віку українська преса часто друкувала хрестиківки (навхрест вписані слова). Тоді також журнали для дітей залюбки включали складанки та ломиголовки. Сьогодні в Україні їх називають пазли (з англійської мови, *puzzle*, нераз передане в Україні також як “пазли”). Коли українське слово звичайно пояснює само себе, мало хто задумується над тим, яке походження тих “пазлів” і чи це слово гарніше, як хрестиківка?

Мова змінюється разом із часом. Надходять нові словотвори або вживання слів в іншому значенні; а з новою технологією надходять нові міжнародні слова. Сьогодні ніхто не заперечить потреби вживати такі слова, як комп’ютер, чип чи й навіть файл або Фейсбук. Ніхто не заперечує потреби змін. Та часами ті зміни не мають логіки у незалежній державі. Ось сотками літ українці називали одну гірську рибу “пструг”, а з приходом натиску російської мови за часів ССРСР, тепер уже мало хто може зрозуміти, що йдеться про ту саму рибу, яку росіяни називають форель (від *Forelle*, запозичене у німців). Але чому українці мають забувати рідне слово пструг?

Раніше оголошували різні заходи, а тепер “анонсується” їх (що прийшло з французької мови через російську). Колонізаторські власті за часів ССРСР (а деякі мовознавці навіть і сьогодні!) не хотіли, щоб українці мали свої давні слова, які не є подібні до російських. І саме тому у словниках називали такі слова “застарілими” або “діалектними” (навіть якщо були вживані ще 1945 р., то вже були “застарілі” за десять років?!), а тоді пропихали такі

міжнародні слова, які вживала російська мова – щоби ще й таким способом уподібнювати українську мову до сусідньої.

ЧИСТА МОВА

Тепер у мережі Фейсбук появилася текст із назвою “Чиста мова”. Цей проєкт є висловом сучасного намагання хоч трошки призупинити безмірне запозичення англійських слів, і то не тільки для нових понять, а й давніших. Ось, в Україні поняття і слово “реченець” існувало давно, тож “Чиста мова” пропонує вживати “реченець”, а не тепер запозичене з англійської мови дедлайн. Вони подають також значення *cheesecake* (сирник) та помилково транслітерують це слово як чизкейк. Англійське *cheese* має “ee”, що вимовляється як довге “і”, себто *cheesecake* має бути передане українською кирилицею як “чізкейк”, а не через російську транслітерацію.

Тепер так поширене слово “волонтери”, немов би цей вид праці тільки-но видумали і треба було брати аж французьке слово *volontaire*. За радянських часів волонтерами називали добровольців, що йшли до війська. Та добровільна праця для громади існувала й перед добою комунізму й означала те, що сьогодні називаємо працювати “на громадських засадах”. І тепер уже дехто в Україні повертається до вживання слова “добровольці” не тільки стосовно вояків. Так це робить газета “День”.

Чому й сьогодні насліпо наслідувати російську транслітерацію, а з тим і вимову, чужих слів? Від ход-дог (*hot dog*) до джинси. Іншомовні слова, фонетично і за таблицею транслітерації, що її затвердив Кабінет Міністрів України (2010 р.), треба писати так, щоби майже завжди при зворотній транслітерації ми повернулися до початкового слова. Отже, слово *hot dog* треба передавати як гот-дог (а в російській ход-дог!), і тоді у зворотному напрямі це вийде правильно латинкою, як *hot dog*. Коли б ход-дог з української мови обернути знову на латинку, тоді вийшло б *khot-doh*. Також варто бути свідомим того, що коли хтось звикне до неправильної вимови чужого слова, а прийдеться в якійсь країні говорити англійською мовою, не завжди його зрозуміють, що це за таке сотворіння “ход-дог”.

ТАБЛИЦЯ ТРАНСЛІТЕРАЦІЇ

У новій таблиці транслітерації Український уряд вказав, як треба передавати слова з української мови на латинку і навпаки. Ця таблиця і досі є чинною.

Правила транслітерації, затверджені рішенням Кабінету міністрів України №55 від 27 січня 2010 року.

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/55-2010-п>
(Документ 55-2010-п, чинний, поточна редакція — від 01.04.2015, підстава 682-2014-п)

Щоб показати, як використовувати повищу таблицю, почнім із географічних назв. Вінниця латинкою має бути Vinnytsia, а не Vinnitsa. У тій назві є “i” та “и” – отже чому збіднювати мову, немов вона не має “и”?

Коли назву столиці передають як Kiev, то знову це віддзеркалює російську вимову, бо ж і згідно з повищою таблицею, і навіть за правилами Міжнародного Географічного Бюра (транслітерувати географічні назви треба за мовою даної країни), маємо писати Kyiv. І так слід вимовляти чужими мовами.

Український алфавіт	Латиниця	Розташування в слові	Приклади написання	
Аа	Aa		Алушта Андрій	Alushta Andrii
Бб	Bb		Борщаківка Борисенко	Borshchahivka Borysenko
Вв	Vv		Вінниця Володимир	Vinnytsia Volodymyr
Гг	Hh		Гадяч Богдан Згурський	Hadiach Bohdan Zghurskyi
Ґґ	Gg		Ґалаґан Ґорґани	Galagan Gorgany
Дд	Dd		Донецьк Дмитро	Donetsk Dmytro
Ее	Ee		Рівне Олег Есмань	Rivne Oleh Esman
Єє	Ye ie	На початку слова в інших його частинах	Єнакієве Гаєвич Короп'є	Yenakiieve Haievych Koropie
Жж	Zh zh		Житомир Жанна Жежелів	Zhytomyr Zhanna Zhezheliv
Зз	Zz		Закарпаття Казимирчук	Zakarpattia Kazymyrchuk
Ии	Yu		Медвин Михайленко	Medvyn Mykhailenko
Іі	Ii		Іванків Іващенко	Ivankiv Ivashchenko
Її	Yi i	На початку слова в інших його частинах	Їжакевич Кадіївка Мар'їне	Yizhakevych Kadyivka Marine
Йй	Y i	На початку слова в інших його частинах	Йосипівка Стрий Олексій	Yosypivka Stryi Oleksii

Кк	Kk		Київ Коваленко	Kyiv Kovalenko
Лл	Ll		Лебедин Леонід	Lebedyn Leonid
Мм	Mm		Миколаїв Маринич	Mykolaiv Marynych
Нн	Nn		Ніжин Наталія	Nizhyn Nataliia
Оо	Oo		Одеса Онищенко	Odesa Onyshchenko
Пп	Pp		Полтава Петро	Poltava Petro
Рр	Rr		Решетилівка Рибчинський	Reshetylivka Rybchynskyi
Сс	Ss		Суми Соломія	Sumy Solomiia
Тт	Tt		Тернопіль Троць	Ternopil Trots
Уу	Uu		Ужгород Уляна	Uzhhorod Uliana
Фф	Ff		Фастів Філіпчук	Fastiv Filipchuk
Хх	Kh kh		Харків Христина	Kharkiv Khrystyna
Цц	Ts ts		Біла Церква Стеценко	Bila Tserkva Stetsenko
Чч	Ch ch		Чернівці Шевченко	Chernivtsi Shevchenko
Шш	Sh sh		Шостка Кишеньки	Shostka Kyshenky
Щщ	Shch shch		Щербухи Гоща Гаращенко	Shcherbukhy Hoshcha Harashchenko
Юю	Yu iu	На початку слова в інших його частинах	Юрій Корюківка	Yurii Koriukivka
Яя	Ya ia	На початку слова в інших його частинах	Яготин Ярошенко Костянтин Знам'янка Феодосія	Yahotyn Yaroshenko Kostiantyn Znamianka Feodosiia

ЇДЕТЕ У СВІТ?

Вибираєтеся подорожувати по чужих країнах? Отже, потребуватимете паспорт. Тоді уважно подивіться на повищу таблицю, щоб довідатися, як передають Ваше ім'я і прізвище латинкою. Наприклад: Галина Панчишин, у транслітерації на англomовну латинку має бути Halyna Panchyshyn. Та якщо вона має у паспорті написано Galina Panchishina, то латинкою це звучить як Галіна Панчішіна (себто, зрозуміло, що вона росіянка). Дивно, що дехто ще сьогодні представляє себе у паспорті як, наприклад, Ekaterina Sadovskaia, себто у російським виді, замість Kateryna Sadovska.

На деяких прізвищах (зокрема в діаспорі, де вживають транслітерацію з кирилиці на латинку) є історичні сліди мов тих країн, що колись адміністрували якусь частину або й цілу Україну: від варіантів прізвищ, передаваних через російську транслітерацію (як повище), до польської (Панчишин переданий як Pancziszin) чи німецької (Pantchishin).

Чи це свої власні прізвища та імена, чи славних людей, треба їх передавати у повищій, правильній сучасній транслітерації прямо з і на українську мову, а не через чужого посередника, як було за колонізаторських років. Насправді, також нема потреби вишукувати свої власні чи більш фонетичні транслітерації, або і транскрипції, бо тоді затрачується оригінальна форма тих прізвищ або слів. Коли хтось писатиме Тичина, Рильський, Федькович, як Tichina, Rilski, Fedkovich, тоді вимовлятиме їх як Тічіна, Рільські, Федковіч, і тоді носіїв тих прізвищ відносять до іншої національності. Бачимо й тепер, коли українське прізвище Онищенко за часів СРСР вимовляли як Оніщенко, і тепер уже дехто так пише й українською мовою, а це тоді затрачується українське походження прізвища.

**ПРІЗВИЩА МАЮТЬ У СОБІ БАГАТО ІСТОРІЇ.
ШАНУЙМО СВІЙ РІД ТА ЙОГО ІСТОРІЮ І НЕ
ПЕРЕКРУЧУЙМО ПРІЗВИЩ ЧУЖИМИ
ПЕРЕДАВАННЯМИ!**

пл. сен. Богданна Блаженко Титла, ПС

ПАСТИРІ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКОВ — ПЛАСТУНИ¹

ВОЛОДИМИР СТЕРНЮК

—

МИТРОПОЛИТ ПІДПІЛЬНОЇ ЦЕРКВИ

Напевно, багато з вас, друзі, пам'ятає Митрополита Володимира, а то й добре були знайомі з ним. Він також довголітній пластун. Народився 12 лютого 1907 р. у родині о. Володимира Стернюка в Пустомитах коло Львова. Його мама, Євгенія з роду Коновальців, була різною сестрою батька засновника УВО і ОУН Євгена Коновальця, а його старша сестра Оксана-Віра була одружена зі Северином Левицьким (Сірим Левом).

¹ Продовження. Початок у ч. 1 (181) 2015.

Початкову освіту здобував у рідних Пустомитах. Перші чотири класи навчався в Українській академічній гімназії у Львові, де й вступив до Пласту — до 4 гуртка 1-ої чоти 1-ї сотні полку ім. Петра Конашевича-Сагайдачного (така громіздка структура була на початках в організації). Коли виїхав на дальші навчання до Есхен в Бельгії (1921 року), полкова старшина записала його до реєстру пластунів на студіях за кордоном, а в час формування нового Уладу записаний 10-м у списку «почесних пластунів» (перша назва УСП) 1-го полку.

Після завершення гімназії в Есхені у липні 1926 р. вступив до місцевого монастиря Чину Найсвятішого Ізбавителя (редемптористів) і почав університетські студії в Боплато та Лювені. У 1931 р. склав довічні чернечі обіти і був рукоположений єпископом Вінніпегу Василем Ладикою.

Завершивши навчання, о. Володимир повернувся до Галичини і був спрямований на місійну працю на Волинь, де прослужив з перервами до 1936 року. Через ускладнення, творене польським духовенством, вимушено повернувся до Галичини, де душпастирював у монастирях ЧНІ у Станиславові, Тернополі і Львові.

Коли в 1946 р. вдруте прийшли радянські війська і почалося переслідування Української греко-католицької Церкви, о. Володимир категорично відмовився підписати «перехід на православ'я» та гостро засудив псевдособор у Львові, через що був змушений перейти до підпільної душпарстирської праці. Влаштувався на роботу в університетській бібліотеці у Львові, але в червні 1947 р. його заарештовано, звинувачено у зв'язках із націоналістичним підпіллям та засуджено до

5 років «виправних робіт» на лісопозаводах у таборі в Єрцево Архангельської області Росії.

Після звільнення повернувся до Пустомит та працював у Львові сторожем, обліковцем, санітаром «швидкої допомоги», фельдшером (для цього закінчив заочне відділення Львівського медичного училища), а ночами обслуговував вірних. У 1964 р. на його плечі ліг тягар архиєрейського служіння. 2 липня того року єдиний владика підпільної Церкви Кир Василь Величковський уділив єпископську хіротонію о. Стернюку і призначив його своїм Єпископом-помічником. Коли Митрополита Величковського арештували, а з часом видворили з держави і він незадовго помер в 1972 р. в Канаді, підпільну Церкву в Україні очолив його наступник Митрополит Володимир Стернюк. Незважаючи на систематичний тиск з боку радянської влади (обшуки, конфіскації, стеження, допити, «профілактичні» розмови), церковне життя продовжувалося на Батьківщині і на засланнях.

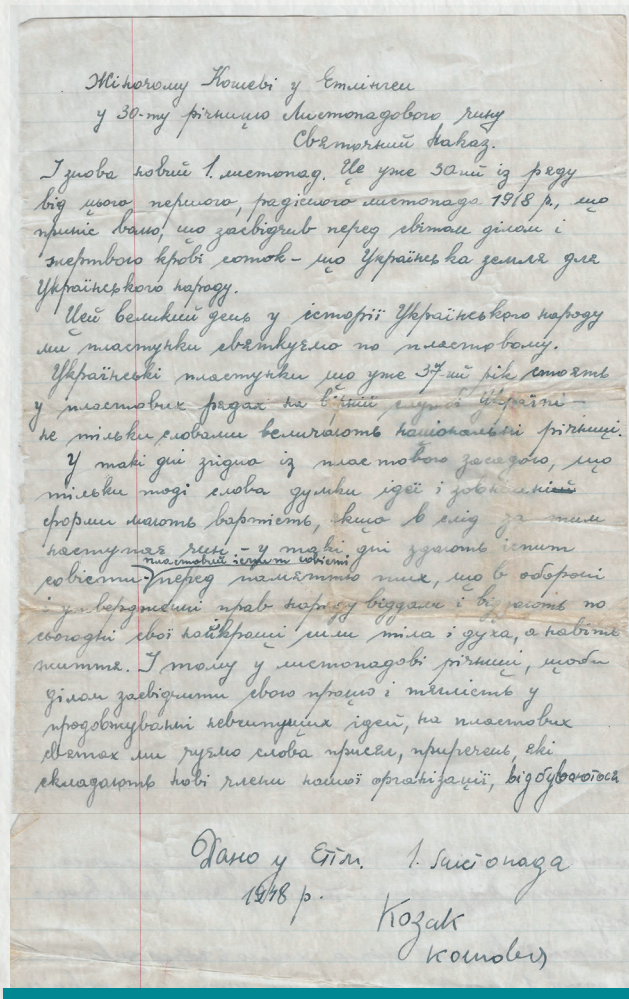
Так під проводом Митрополита Володимира Стернюка УГКЦ вистояла до 1989 р., коли вийшла з підпілля і змогла розбудувати свої церковні структури. Навесні 1991 р., після повернення патріярха Мирослава Івана Любачівського в Україну, митрополит Володимир завершив своє служіння як містоблюститель глави Церкви.

У 1989 році, коли Пласт відновився в Україні, Владика Володимир Стернюк дав своє благословення на діяльність організації, і під час урочистого запряження пластунів служив Архиєрейську Святу Літургію в Шевченківському гаю у Львові та промовляв до пластунів. Пригадайте собі, друзі, той час піднесення.

Та незадовго тяжкий тернистий шлях Митрополита Володимира Стернюка закінчився. 29 вересня 1997 р. Владика відійшов по свою заслужену нагороду та завітав до своїх друзів-пластунів при Вічній Ватрі. Відпроварили пластуни свого друга, пластуна-владика на місце вічного спочинку до криниці Собору св. Юра у Львові.

Джерела: Володимир Стернюк — Вікіпедія; ЦДІАУЛ, ф. 389 (Верховна Пластова Команда), оп. 1, спр. 311, арк. 11; там само, спр. 316, арк. 10 О. Свідзинська. Некролог Митрополита Володимира Стернюка. — Вісник КПС України. — 1997.

АВТОРКУ НАКАЗУ ВСТАНОВЛЕНО

У ч. 4 «Пластового шляху» за 2014 рік (с. 31) ми опублікували історичний документ «Першолистопадовий наказ пластункам», який був знайдений в кишені однострою, що його пл. сен. Оленка Цоба придбала на розпродажі неподалік Торонта. Редакція отримала звістку від пл. сен. Дори Горбачевської, яка намагалась дізнатись щось більше про авторку цього документу.

Як повідомляє подруга Дора, пл. сен. Терешка Бень, ПС, мала розмову з Адріаном Козаком, сином Олі Козак, і довідалась, що родина Козаків перебувала в Еттлінгені наприкінці 1940-х рр., тому з великою долею ймовірності можна ствердити, що авторкою наказу була Оля Козак.

ВЕЛИКЕ СПАСИБИ

**пл. сен. Лярисі Зварун-Музичці, Тис.
за щедрий даток.**

У 85-ту річницю «Пластового шляху» пл. сен. Ляриса (Зварун) Музичка, членкиня Куреня УПС ч.1 ім. О. і С. Тисовських, склала одну тисячу доларів США на успішне продовження виходу у світ нашого журналу для пластунів в Україні та по цілому світі.

Цей даток на «Пластовий шлях» є в пам'ять її першого виховника пл. сен. Леоніда Бачинського та усіх бувших членів її куреня.

Редакційний колектив складає щирі слова подяки подрузі Лярисі за таку дієву і важливу підтримку нашого пластового видання.

Олесь Юрченко

«ПРО ФІЛАТЕЛІЮ ВСІМ»

ВАЛЕРІЯ ЧЕРЕДНИЧЕНКА

Розповідь про нове видання Валерія Чередниченка «Про філателію всім», яке побачило світ у київському «Смолооскіпі» наприкінці 2015 року, розпочну з подяки голові правління цього українського незалежного видавництва Осипові Зінкевичу за те, що передав у дарунок редакції «Пластового шляху» один екземпляр книги.

Це науково-популярне видання — доволі вдала спроба укласти перший український посібник із колекціонування поштових марок.

З перших сторінок книжки читач відчуває особливе ставлення автора до свого захоплення. Наприклад, про «світ філателії» він пише: «Це не вигадка чи перебільшення. Такий світ — зі своїми інтересами, стосунками, мовою, інформаційним простором і проблемами — справді існує. Він охоплює всі країни світу та кожнісіньку місцину на земній кулі, де з'являється людина, як, наприклад, у Арктиці чи Антарктиді або навіть у космосі на орбітальних станціях. Він справді біля кожного з нас, бо там, де є пошта, є й колекціонери поштових марок».

Видання складається з трьох частин: історичної, прикладної та інформативної. У розділах «Світ філателії», «З вітчизняної історії», «"Анатомія" марки», «Квартблоти та аркуші», «Дещо про філателістичну індустрію», «Класифікації», «Не тільки марки», «Що таке "власна марка"», «Колекціонування "задарма"», «Від накопичення до виставкового експоната» й інших зацікавлені можуть довідатися багато нового. Місцями праця схожа на мемуари, оскільки автор був очевидцем діяльності впливових активістів Асоціації філателістів України й відповідальних працівників пошти в складний період становлення сучасної національної поштової марки й загалом філателії.

Валерій Чередниченко використав понад сорокарічний досвід спілкування з багатьма вітчизняними та зарубіжними колегами на клубних зустрічах та під час участі в спецпогашеннях у столиці й інших містах України та за її межами, а також на філателістичних виставках.

Оскільки захоплення, про яке йдеться, з однаковою силою притягує різних за віком та соціальним статусом людей, нове видання, без сумніву, не залишиться поза увагою в доволі широкого кола читачів.

Свою книгу автор присвятив світлій пам'яті президента Асоціації філателістів України Володимира Бехтіра (1946 — 2009), який впродовж майже 30 років керував філателістичним рухом України.

Звісно ж, Валерій Чередниченко не оминув увагою й тему пластової поштової марки. Про це у передньому слові науковець та почесний філателіст Асоціації філателістів України Любомир Пиріг написав так: «...збирання марок "Таборової пошти", "Підпільної пошти", "Пластової пошти" розкриває маловідомі в Україні сторінки з історії культурно-просвітницької діяльності мільйонів наших співвітчизників у діаспорі, ілюструє їхнє прагнення бачити

рідний край незалежною державою».

Як ілюстрацію до написаного на стор. 31 бачимо блок, присвячений 50-річчю Пласту та 35-річчю пластової марки, а далі — аматорські марки пластунів (Львів, 1926 р.; Прага, 1931 р.; Париж, 1932 р. та інші як цінні документи з історії національного скавтського руху), а також частину аркуша серії «Писанки» (всього в аркуші 45 марок) різних етнографічних районів України (Торонто, Канада, «Пластове Філателістичне Бюро», 1959 р.).

На завершення додам, що мистецьке оформлення книги на високому професійному рівні зробила Наталія Патола.

Видання розраховане на молодь і загалом широке коло читачів. Може бути дуже цікавим для спадкоємців філателістичних колекцій.

Мирослава Радловська

ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ ДОВЖИНОЮ В 90 ЛІТ

9 листопада пл. сен. Мирославі Радловській виповнилося дев'яносто років. У Станиславові вона належала до підпільного пластового дівочого гуртка, що діяв при «Рідній школі» у 1930-х роках, а потім, за часів німецької окупації, була учасницею таборів Виховних спільнот української молоді (ВСУМ). Мирослава була наймолодшою — п'ятою дитиною у родині Литвиновичів. Двоє її старших братів і двоє сестер були у Станиславові в легальному Пласті, а також — бійцями ОУН та дивізії «Галичина».

«У 1937 році я вступила у перший клас гімназії, то старші дівчата-пластунки якось завуальовано цікавилися ставленням кожної учениці до цієї організації, — пригадує ювілярка. — Говорили дуже обережно, бо поляки за тим суворо сліdkували. Конфіскували пластунські однострої, всю документацію. А Пласт діяв підпільно — як гурток краєзнавства».

На тих гуртках вчили історію України,

географію, а разом із ними — ази пластової організації. За німців, у 1942 — 1944 роках, пластову діяльність трохи відновили. Натомість офіційним Пласт все одно не був. Хоча влітку й дозволяли організовувати табори.

За словами Мирослави Радловської, хоч їй і не довелося вповні потаборувати, все ж Пласт сильно допоміг їй у житті. «У пригоді ставали витривалість, обережність, сумлінність, обов'язковість та бажання допомогти, — говорить вона. — Зараз, уже з висоти літ, я можу сказати, що мені вдалося прожити життя як треба. Я не зрадила пластунських чеснот».

Нині такі люди — живі легенди. Вони мають що розповісти, у них є чому повчитися. Всі ці знання актуальні й дуже потрібні сьогодні.

Вітаємо пластунку сеніорку Мирославу Радловську зі славним ювілеєм та бажаємо ще багато років життя у здоров'ї та пошануванні від близьких їй людей і всього пластового товариства.

За матеріалами report.if.ua

НЕ ТАК ВЖЕ Й ДАВНО ЦЕ БУЛО...

пл. сен. Славомир М. Пігут "V"

РІК **1957** — МІЖКРАЙОВА ЗУСТРІЧ З НАГОДИ
45-ЛІТТЯ ПЛАСТУ НА ПОСІЛОСТІ «ПЛАСТОВА СІЧ» БІЛЯ
ГРЕФТОНУ, КАНАДА

У 1957 році 7-ий курінь УПЮ ім. полковника Івана Чмоли з Чікаго відбув свій щорічний тритижневий табір на посілості «Пластова Січ» біля Грефтону в Канаді. Табір розпочався за три тижні перед зустріччю, а закінчився самою Зустріччю. Нашою ціллю було підготувати двадцятиакровий терен на Зустріч. Треба було викорчувати приблизно двадцять молодих дерев та різних кущів. Крім того, збудовано греблю через потік, що плив через терен, де згодом щодня ранком милися юнаки під час Зустрічі. Зрубали, обтесали та закопали високі сосни на машти трьох прапорів — канадського, американського та українського. Щоб перенести їх на місце головної збіркової площі, знадобилося більше як півдня праці всього табору. Також зрубано, обтесано та закопано п'ятдесят менших маштів на курінні знамена. Наші таборовики збудували трибуну для пластових достойників Зустрічі. Збудували головну (входову) величаву браму, що ще пишалася на тім місці понад сорок років.

Командантом був пл. сен. Олексій Сагайдаківський. Бунчужними чергувалися по одному тижні — пл. розв. Славко Бойкович, пл. розв. Ярکو Білінський та пл. розв. Славко Пігут. Інтендант — пл. розв. Любко Климкович. Головний інструктор — пл. розв. Іван Гула. Писар — пл. розв. Юрій Кузич. Опікуном табору був пл. сен. Ярослав Рак, ЧК. Провід табору був у руках 16-17-літніх членів куреня.

В останні два тижні нашого таборування

торонтонська станиця провела свій юнацький табір недалеко нашого. Різниця між обома таборами — окрім того, що ми приготувляли площу під Зустріч, — полягала в тому, що ми, чікагські таборовики, самі собі варили всю їжу. Зате торонтонські таборовики марширували три рази денно в обидві сторони, приблизно одну милю, щоби їсти в їдальні при головних будинках посілости. Там їхні мамці, бабці та сестрички варили та на тарелях подавали їм борщик, вареники, голубці та різні солодощі на десерт. Йдучи їсти, торонтонські таборовики минали наш табір, приблизно 15-20 метрів від нашої полевої кухні та їдальні. Як вони переходили попри наш табір, то ми, молоді хлопці, що почували себе у вигіднішому становищі, сміялися з них та вигукували: «Мамцині синочки!», «Смачного, не розбийте

тарелів!» і т. д. Часто збиткувалися, обкидаючи їх сирими яйцями (перестали це робити, коли один з них дістав в голову та мав гулю на чолі).

Одного дня пополудні друг Сагайдаківський заповів, що пані з кухні запросили нашу команду та булаву на вечерю з адміністрацією посілоти та з проводами таборів новачок, новаків та юнаків. Така вечеря відбудеться пізніше — як новацтво та торонтонські юнаки вже повечеряють. Оскільки хтось мусить лишитися дбати про таборовиків та табір, він призначив сім осіб, що підуть на адміністративну вечерю.

Вже було доволі темно надворі, як ми всімох та командант з'явилися в адміністративній їдальні. В їдальні якраз мали подавати присутнім їсти. Друг Сагайдаківський попросив, заки всі почнуть вечеряти, представити зокрема

кожного з нашої булави. Почав він із того, що ми є всі з міста Чікаго, де попереднього року він провадив нашим табором «Чотири шаблі». А далі сказав, що у Чікаго юнаки відрізняються тим, що не тільки є дуже добрими пластунами та походять з патріотичних та релігійних родин, а й мають дуже історичні та патріотичні імена. Пізнати було, що вже всім присутнім цікаво довідатися, в чому справа.

Наш командант попросив шістьох з нас стати в лаву в певному порядку, а сьомого поставив непомітно збоку, і почав представляти: «Бунчужний першого тижня нашого таборування — Білинський ЯРОПОЛК; бунчужний другого тижня таборування — Бойкович РОСТИСЛАВ; бунчужний третього тижня — Пігут СЛАВОМИР». Деякі присутні коротенько оплескали. «А тепер наш таборовий інтендант — Климкович ЛЮБОМИР...» Тим разом ніхто не оплескав — всі мовчали. «Слід тепер представити нашого інструктора сигналізації Мартинюка ЯРОСЛАВА та інструктора зі співу Клюковського РОСТИСЛАВА». Присутні, побачивши, що це останній з юнаків, почали досить голосно оплескувати та вигукувати.

Сагайдаківський трохи перечкав, перебив і попросив сьомого юнака, що стояв збоку, до себе та сказав: «А це є не тільки людина з патріотичним іменем, а й зі справжнім, виключно українським прізвищем — ІВАН ГУЛА»!

Почувши це, всі присутні повставали та, оплескуючи, почали вигукувати: «Іван, Іван, Іван!» Іван стояв гордо перед всіма з усмішкою на устах...

Між іншим, вечеря, приготовлена бабцями, мамцями та сестрами торонтонських таборовиків, насправду була смачною... Але не такою смачною, як ми самі собі готували на польовій кухні, де їли під голим небом.

У війні на сході України загинув ПЛАСТУН АНДРІЙ БІЛИК

ПСЕВДО «БУК»

8.06.1984, м. Львів —
22.11.2015, Луганщина

Народився 8 червня 1984 року у Львові. Навчався у сихівській СШ № 89, ПТУ № 31. Вступив до Пласту у вересні 1996 року, до куреня УПЮ ч. 15 ім. Павла Полуботка. У грудні того ж року Андрія іменовано пластуном-прихильником. Був гуртковим провідником гуртка «Кондори» (1998 — 1999 рр.), курінним скарбником (перша половина 1999 року). Трохи юнакував у складі куреня ч. 5 ім. Романа Купчинського, а з другої половини 1999 року входив до складу куреня ч. 43 ім. Пилипа Орлика. Пластував у гуртку «Рисі», створеному в листопаді 1999 року виховником Богданом Кухаруком (вибув у другому кварталі 2000 року).

Активний учасник Помаранчевої революції (2004 р.). Професійно захоплювався спортивним орієнтуванням і туризмом. 2004 року був членом суддівської колегії Всеукраїнського змагання з пішого мандрівництва «Стежками Героїв».

Відповідно до свого захоплення здобув дві вищі освіти. У 2004 — 2009 роках навчався у Львівському інституті Міжрегіональної академії управління персоналом на факультеті «менеджмент організацій» (отримав спеціальність менеджера туризму та готельного бізнесу). Працював керівником групи в Польщу у турфірмі «Місто-тур» (січень — серпень 2006 р.); в туристичній компанії «Туртесс» в Туреччині (квітень — жовтень 2007 р.), керівником групи на гірськолижні курорти Словаччини у фірмі «Піраміда-тур» (грудень 2007 р. — січень 2008 р.); керівником груп у Францію та Іспанію в турфірмі «Тур-ретур» (лютий — березень 2008 р.); керівником групи в Угорщину, Німеччину, Австрію, Болгарію та Чехію в турфірмі «Алголь» (травень 2008 р. — вересень 2010 р.).

У 2010 — 2011 роках заочно навчався на географічному факультеті Львівського національного університету ім. І.Франка («менеджмент туристичної індустрії»).

До мобілізації працював керівником туристичного гуртка в Дитячому центрі туризму, спорту та екскурсій Сихівського районного відділу освіти м. Львова.

У 2002 — 2004 роках пройшов строкову військову службу в розвідувальному підрозділі Збройних сил України. У 2006 році проходив двотижневий збір (навчання) військово-службовців запасу в м. Самбір (Львівщина), на базі 703 інженерного полку.

З початком війни на сході України йому знову судилося стати у військові лави. Мобілізований 3 лютого 2015 року. Був водієм 1 відділення 2 взводу роти глибинної розвідки 130-го окремого розвідувального батальйону. Служив у Мукачево. Звідтіля відбув захищати територіальну цілісність країни на Луганщину.

Вранці 22 листопада поблизу села Малинове (Станично-Луганський район) солдат Андрій Білик підірвався на вибуховому пристрої. Своєю смертю він врятував життя шести людей. Адже якби повіз бійців на завдання дорогою, якою повертався назад, то живим не залишився би ніхто. Вибух був таким потужним, що повідкидав на двадцятиметрову відстань найтяжчі частини автомобіля.

У сповіщенні про загибель Андрія Білика підполковник О. Громаков написав: «Вірний військовій присязі., виявивши стійкість і мужність...»

Поховано новітнього героя України 24 листопада на цвинтарі села Дубровиця (Яворівський район, Львівщина), в яке переїхали батьки на постійне проживання. Андрій залишив у смутку батька і матір, старшу сестру.

Указом Президента України № 9/2016 від 16 січня 2016 р., за особисту мужність і високий професіоналізм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі, нагороджений медаллю «За військову службу Україні» (помертно).

Відзначено Андрія Білика й Фондом ветеранів військової розвідки відзнакою «За воїнську доблесть» (помертно).

На місці загибелі новітнього Героя бійці його підрозділу встановили хрест.

Бойовим побратимам, а також всім, хто знав Андрія, приятелював з ним, він запам'ятається дуже позитивною, життєрадісною людиною. Світла пам'ять про нашого славного захисника, який віддав найдорожче — життя за волю і незалежність України, назавжди залишиться у наших серцях.

Героям слава!

ДРУЗІ ЗГАДУЮТЬ...

Легіонерку, в якій Андрій Білик на фото, подарував йому один із приятелів-пластунів. З нею він і пішов на військову службу орієнтовно в 2005-2006 роках. На ній, на спині, — такий напис: «Молодь кожного народу мусить бути готова до збройної оборони рідної землі (О.Тисовський)».

Служив він у розвідувальному підрозділі в Мукачево. Футболка нестатутна, але командир ствердив, що «правильна» і дозволив використовувати під час служби.

НА ВІЧНУ ВАТРУ

Ділимося сумною вісткою, що у понеділок, 5 жовтня 2015 року, з Божої Волі у Аделаїді відійшов на Вічну Ватру визначний добродій, пластовий і громадський діяч

пл. сен. кер. Омелян Слободян, БМ.

Друг Омелян, член куреня «Брати Моуглі», записався золотими літерами в історію Пласту, як рівно ж в історію нашої спільноти в Австралії, зокрема заснуванням Пластового Музею в Аделаїді та його веденням впродовж півстоліття.

Друг Омелян народився 20 квітня 1931 року в Корневі (тепер Городенківського району Івано-Франківської області) в Україні. Вступив до Пласту в 1946 році в Регенсбурзі в Німеччині. Приїхавши до Австралії в 1949 році, в перехідному таборі Бонегілля знайшов товариство між пластунами. По контрактній праці в Квінсланді переїхав до Аделаїди, де відразу вступив до пластової станиці.

Від 1950-х років друг Омелян почав збирати різні пластові видання, відзнаки та інші матеріали з пластового життя в Австралії та в усіх куточках світу, де існує Пласт, включно з Україною. Музей довго містився в кімнаті власної хати друга Омеляна, а тепер існує в Українському Народному Домі громади Південної Австралії.

3 нагоди святкування 100-ліття Пласту друзі Омелянові надали орден Вічного Вогню в Золоті за визначну й довголітню громадську діяльність.

Праця друга Омеляна у зібранні матеріалів і архівних документів є значним внеском в збереження спадщини української нації, що є важливим фундаментом для формування української спільноти по цілому світі. Надіємось, що Пласт та українська громада Південної Австралії продовжать починання друга Омеляна і надаватимуть всебічну підтримку його музееві.

Висловлюємо наше глибоке співчуття дружині Марійці, синам Петрові та Стефанові і цілій родині друга Омеляна. Пластова родина й українська громадськість втратили щирого українського патріота і діяча. Пам'ять про друга Омеляна залишиться назавжди в наших серцях.

Вічна йому пам'ять!

пл. сен. Пилип Ботте, ЛЧ,
голова Крайової Пластової Старшини в Австралії

Із превеликим смутком повідомляємо, що 19 листопада 2015 р. в Мюнхені упокоїлася в Бозі наша подруга

пл. сен. Ірина Савицька Козак.

Подруга Ірина народилася 30 жовтня 1925 року у Львові. Була в Пласті від новачтва, від 1930-их років. Брала участь у пластових таборах на Остодорі і Соколі. Згодом як підпільниця «Бистра» боролася за пластові ідеали і за незалежність України.

На чужині Покійна була виховницею пластових гуртків, довголітньою коменданткою підтаборів юначок на літніх таборах у Німеччині. Довгими роками була головою Крайової Пластової Ради в Німеччині. Переконала доньку Роксолян у внучку Таїсу продовжувати її пластову працю.

Ми втратили дорогу подругу, яка все життя була віддана пластовим ідеалам і вихованню пластової молоді. Незгасний вогонь пам'яті про нашу подругу Ірину завжди буде палати в серцях пластунів.

Вічная їй пам'ять!

від імені КПС Німеччини
пл. сен. Оксана Микитчак

пл. сен. Лев Добрянський

Ділимося сумною вісткою, що 26 листопада на 91-му році життя відійшов на останню мандрівку у вічність наш дорогий друг і один з перших членів «Ватаги Бурлаків» пл. сен. Лев Добрянський — «Гуго-Пес». «Гуго» був одним з перших членів «Ватаги Бурлаків» (від 1946 року), його зазначено як сьомого члена в списку «Бурлацької Правди». Був у Дивізії «Галичина», учасник бою під Бродами. В 1950 — 1952 рр. відбув службу в армії США. За фахом — інженер, 1964 року здобув докторат у кінематиці, автор 11 патентів. Був членом New York Academy of Science. (1964), головою Товариства українських інженерів Америки (1998 — 2002) та членом різних професійних організацій. Поховано бл. пам. Лева Добрянського на цвинтарі св. Андрія у Саут-Баунд-Бруку штату Нью-Джерсі. Підпорі Ареті та всій родині висловлює глибокі співчуття вкрита жалобою «Ватага Бурлаків».

Вічна Йому пам'ять!

пл. сен. Марія Полянська

Ділимося сумною вісткою, що 4 грудня відплила на останній рейс світлої пам'яті пл. сен. Марія «Міцька» Полянська (з дому Осінська) — одна з основоположниць куреня УСП ч. 16 «Чорноморські Хвилі». Висловлюємо глибоке співчуття чоловікові Богданові, дітям та онукам, близькій та далекій родині.

Доброго Вітру!

К. ч. 16 УСП та ч. 40 УПС «Чорноморські Хвилі»

пл. сен. Юрій Ожґа

Ділимося сумною вісткою, що 5 березня після тяжкої недуги відійшов на Вічну Ватру пл. сен. Юрій Ожґа — «Боньо», який був довголітнім членом станиці Чикаґо. Світлої пам'яті друг Юрій залишив у смутку курінь УПС ч. 31 «Вовкулаки». Опечаленій дружині Марті, синові Андрію та дочці Тані з родинами складаємо вислови співчуття.

Гав-гу! Пу-гу!

Провід «Вовкулаків»

Андрій Сова

ВІЧНО ЧИТАЄМО ПРО ВІЙНУ З УСІХ БОКІВ

З листів Івана Боберського до Олександра Тисовського

У колі визначних українських діячів першої половини ХХ ст. є чимало постатей, які усі свої сили, талант і свідоме життя присвятили Україні. Яскравим прикладом цього є життєвий шлях педагога, журналіста, організатора, громадського, військового та державного діяча, теоретика, практика та фундатора у ділянці тіловиховання та спорту, розробника української спортивної та військової термінології, людина, яка стояла біля витоків Пласту, професора Івана Боберського.

Упродовж всього свого життя професор Іван Боберський підтримував контакти з багатьма українськими діячами на українських землях та за кордоном. Основним способом комунікації на той час було листування. З огляду на це до наших днів збереглася велика епістолярна спадщина професора Івана Боберського, яка ще не стала предметом скрупульозного вивчення істориків. З усіх куточків світу, де проф. Боберський перебував з робочими поїздками, на відпочинку чи з інших причин, надсилав своїм друзям та знайомим коротенькі вісточки, як правило, на поштівках, або й розлогі листи. З листування Івана Боберського сучасний читач може дізнатися про життя українців у Франції, США, Канаді, Словенії та інших країнах; всесокольські зleti, Бойову Управу та Легіон Українських Січових Стрільців, Головну Українську Раду, ЗУНР; IV зимові Олімпійські ігри у Гарміш-Партенкірхені та Ігри XI Олімпіади в Берліні 1936 р., англійських скаутів тощо.

Працюючи в Академічній гімназії у Львові упродовж 1901–1918 рр., професор Іван Боберський вишколив та об'єднав навколо себе учнів, які стали знайомими фахівцями в ділянці тіловиховання і спорту, засновниками різних громадських організацій. Серед них співзасновник Пласту Олександр Тисовський. З ним у професора були дружні стосунки впродовж тривалого часу. Про це свідчать листи, які зберігаються у Центральному державному історичному архіві України у Львові. Вони датовані 2 липня 1912 р., 15 серп-

ня 1914 р. та 22 серпня 1915 р.

Першу листівку-вітання Іван Боберський надіслав Олександрові Тисовському зі Всесокольського здвигу в Празі, який відбувся 28 червня — 1 липня 1912 р. Лист написаний на поштівці, що зображає українську церкву в Празі.

Захід організував Союз Слов'янського Сокольства. На той час до його складу входили такі союзи: чеський (95300 членів), польський (24688 членів), хорватський (13000 членів), словенський (7916 членів), болгарський (6000 членів), сербський (3812 членів). На Всесокольський здвиг прибули делегації від росіян (700 осіб), англійців, французів, американців та українців. 30 червня 1912 р. у святковому поході у Празі взяло участь 17712 соколів в одностроях, 159 соколів на конях. Похід супроводжувало 8 оркестрів та 314 прапорів різних товариств. Українська делегація з прапором «Сокола-Батька» була у складі однієї чоти під проводом проф. Івана Боберського, д-ра Льонгіна Цегельського, д-ра Михайла Волошина та Степана Гайдучка. Крім них участь взяли: Микола Буфан, Антін Гап'як, Іван Гозияш, Олександр Гошовський, Володимир Гузар, Омелян Гузар, Осип Доманик, Іван Дудич, Михайло Зазуляк, Микола Кривецький, Євстах Михалевич, Людомир Огоновський, Олекса Павлюк, Іван Панич, Петро Пньовський, Олекса Пялинський, Мирон Федусевич, Софрон Ференцевич, Іван Чорний (всі зі Львова); Т. Гвоздецький із с. Нижня Липиця (тепер село Рогатинського р-ну Івано-Франківської обл.), Гринь Чеховський з Надвірної; Юрій Боднар зі Свистільник (тепер село Світанок Рогатинського р-ну Івано-Франківської обл.); Цельзий Збудовський, Лев Кубринович, Іван Мирон, Стефан Мишкевич, Володимир Янович (всі зі Станіславова (тепер м. Івано-Франківськ); Антін Гарасимів та Богдан Гарасимів зі Стрия; Теофіль Остап'юк з Тернополя; Адам Біласі Василь Гута з Трускавця; Василь Чорний зі Щирця та ін. На Здвиг також завітали українські громадські і політичні діячі

з Наддніпрянщини, зокрема Микола Міхновський з Харкова та Іван Луценко з Одеси.

Лист, датований 15 серпня 1914 р., розкриває атмоферу, в якій творилася українська військова формація — Легіон УСС. Член Бойової Управи УСС Іван Боберський докладно описує проблеми, які треба було негайно вирішувати (пошук фахівців, коштів тощо), ситуацію у Львові влітку 1914 р. 14 серпня 1914 р. Іванові Боберському виповнився 41 рік, тому можна припускати, що цей лист був відповіддю на лист-привітання від Олександра Тисовського.

До речі, професор Іван Боберський написав листа на бланку, виданому з нагоди Шевченківського здвигу 1914 р., який відбувся у Львові 27–29 червня 1914 р.

На першій сторінці листа є печатка із легендою: "тов. гімнастичне «СОКІЛ» у Львові". Така печатка, з сухим тисненням, зустрічається вкрай рідко на документах сокільської організації. Як правило, товариство "Сокіл-Батько" у Львові та осередки в Галичині використовували печатки, які робили чорнильні відбитки.

Третій лист від Івана Боберського до Олександра Тисовського, коротенький за змістом, супроводжується притаманним професорові гумором. Лист завірений штампом Івана Боберського, в якому подана зворотна адреса для листування. На штампі привертає увагу напис «Йоганн фон Боберський». Таке написання прізвища невидкове, адже, згідно з дослідженнями генеалога Ігора Смутка, Іван Боберський походив з давнього війтівсько-князівського роду з с. Лопушанки Лехнової Липецької країни Самбірської економії. Перші письмові згадки про Боберських відносяться до XVI століття.

Цей лист написаний на поштівці УСС, виданій у Відні, на якій зазначено: «Українські Січові Стрільці в Карпатах. Стежа вертає зо звідів. Січень 1915. Світлив Ю[ліан] Буцманюк».

Виявлені на сьогодні три листи Івана Боберського до Олександра Тисовського є, без сумніву, частиною цікавої та унікальної епістолярної спадщини. Вони проливають світло як на життєвий шлях цих видатних галицьких діячів, так і на чимало подій та явищ української історії першої чверті XX ст.

Автор висловлює особливу подяку директору ЦДІА України у Львові Діані Пельц за сприяння у пошуку і копіюванні документів.

№ 1

**Лист Івана Боберського
до Олександра Тисовського**
2 липня 1912 р.

Привіт з VI. Всеславянського здвигу в Празі шле Іван Боберський.

ЦДІА України у Львові. – Ф. 410. – Оп. 1. – Спр. 55. – Арк. 11–11 зв. Оригінал. Рукопис. Поштівка.

На адресному боці: Haližyna]. Вис. Пов. Пан Д-р Тисовський. Львів, ул. 29 Листопада ч. 25. На лицевій стороні поштівки: 2/7.1912 Прага / Іван Боберський /.

№ 2

**Лист Івана Боберського
до Олександра Тисовського**
15 серпня 1914 р.

Львів, 15.VIII.1914 Субота.

Домівка Української Боевої Управи. Львів ул. Монацького 12 [тепер вул. Драгома-нова. – А. С.], I. поверх. 11-та година вночі.

Дорогий Пане Товаришу!

Ваш лист з над границі розрухав нас дещо мимо того, що вічно читаємо про війну з усіх боків. Тепер тут всі заняті Українськими Січовими Стрільцями. Але вождя годі роздобути. Радник [Теодор] Рожанковський є дуже на місці чоловік, але дещо песиміст і[,] як

[Клим] Гутковський каже[,] за дуже "прокуратор", який всіх оскаржує. п.[Дмитро] Катамай все внески ставить, п.[Кость] Бірецький про все хоче знати, [Степан] Шухевич з всього глузує, [Володимир] Темницький – соціал-демократ довго говорить, я всіх нуджу, щоби не їздили на боки як непідковані сани в затоки. п. [Костянтина] Малицька з ніким не сварить ся, але все робить, що до червоного хреста треба і варить їсти, гуртує жіноцтво. [Євген] Озаркевич потить ся [клопочеться. – А. С.], що зробити з хірургією, бо її не знає, але власне для того про ню говорить, бо курси про санітетів [санітарів. – А. С.] мусить мати. Патріоти зачинають слати по дві корони на Боевий Фонд, Лесь Кульчицький дав навіть 10 корон, а Крисько Олександр з Винник прислав навіть 100 корон. Патріоти декотрі думають, як би то їхати зі Львова, як москаль надійде, – бо покищо надходять лише кацапи [тут: москвофіли. – А. С.] цілими гурмами зі скованими руками. Тепер нам вождя треба, отже пишемо за[Михайлом] Галушинським, але він не рухає ся з Золочева так само як Ви з Nenolokontz, хочай ми за Вами писали. Власть військова відповіла, що она не знає, де Ви є, значить знаменито орієнтує ся, як її оборонці розміщені. [Михайло] Галушинський не обзиває ся, хоть є в Золочеві на двірці на варті. Власне написав я до него лист, щоби відповів – як не схоче [Михайло] Галушинський, то може прийме "честь" Др [Михайло] Волошин, як не він[,] то може посол [Тимотей] Старух, як не той[,] то може Клим Гутковський. Люди не дуже пхають ся, бо вправді Австрія дає право комбатантів, але москаля се не обходить і "вождя" Українських Січових Стрільців повісять на спеціально [тут: особливо – А. С.] високій вербі.

Гроший дрібних нема на лік. Щоби дістати в руки 20 сотиків[,] треба хиба платити 20 корон, бо тепер кождий має 20 корон. З того видимо[,] що всі дрібняки взяла армія до кантин [військова їдальня або пивна – А. С.], а нам лишила паперове дрантя. Маю завтра виплатити Löhnung [заробітну плату. – А. С.] нашій армії у Львові, яка виносить щось 293 мужа і маю 1000 короң – банкнот – котрий задумую подерти на кусні, бо немаю его де змінити. Представте собі, що я став скарбником Української Боевої Управи "УБУ" і маю честь з [Дмитром] Катамаєм сварити ся[,] а [Кирило] Трильовський не хотів мене прийняти до Боевої

Управи[,] аж [Льонгин] Цегельський на "Головній Укр[аїнській] Раді" зробив страшенну бучу. Триль тоді розшалів як тур, і вибештав мене за всі часи, що я понизив Січовий Союз в "Ділі" і в "Вістях з Запорожа"[,] що я є "Макіявель" і "Єзуїт". Ся буча тревала щось дві години і в кінці мене вкинули в Боеву Управу, Триль зів знов якогось сира і зараз на другий день основно захорував і хорий вже від 8 днів. Що то буде як виздоровіє. Прийде втікати зі Львова до москаля на границю. – п. Дума щось еще пише до Америки до 20/8, Дидик ходить до мене до Боевої Управи здавати рапорт[,] але то мало інтелігентний чоловік[,] а пише як анальфабет. Микола Левицький впрошував ся якось з війська і урядує. Марко Белзецький на площі нічо не робить. Мене на цитаделі в ночі колись ту затримали[,] хто я є. Якийсь жидок, який не хотів вірити, що я так пізно йду з каварні. Видно якась провінція. Вахкоман-данта не було – деь певно спав, чи що, жовніри здурніли і не знали, що зі мною зробити. Я був в циліндрі, біла камізелька! Вкінці мовю: "Ну що робите рейвах, нехай котрийсь відведе мене домів і буде знав, що я тут свій і близько мешкаю". Один жовнір пішов зі мною і по дорозі відкрило ся, що я «Сокіл-Батько», а він – Сокіл з Ляшок Мурованих [тепер с. Муроване – А. С.]. Дістав 30 сот. на тютюн і провідав[,] де Сокіл-Батько у Львові мешкає.

Здоровлю Вас сердечно. Привіт від моєї жени [Йосифини. – А. С.]. /Іван Боберський/

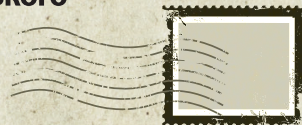
ЦДІА України у Львові. – Ф. 410. – Оп. 1. – Спр. 55. – Арк. 13–13 зв. Оригінал. Рукопис.

№ 3

Лист Івана Боберського до Олександра Тисовського

22 серпня 1915 р.

Відень 22/8.1915.

Поважаний Пане Товаришу!

Пересилаю привіт з Відня! Я тут розбиваю ся в заряді стрілецького уладу. Що Ви порабляєте. Як там Угорське вино і угорська любов? Відповідайте, як еще маєте час! Здоровлю щиро /Іван Боберський/.

ЦДІА України у Львові. – Ф. 410. – Оп. 1. – Спр. 55. – Арк. 12–12 зв. Оригінал. Рукопис. Поштівка.

На адресному боці: Herrn Ein [невідчитане слово. – А. С.] Alexander Tysovskýj Nágyvárád Kalvaryantca Nr 5 Ungarn.

— ” —

**МОЛОДЬ КОЖНОГО НАРОДУ МУСИТЬ
БУТИ ГОТОВА ДО ЗБРОЙНОЇ ОБОРОНИ
РІДНОЇ ЗЕМЛІ.**

О. ТИСОВСЬКИЙ

Пластун-доброволець батальйону «Шахтарськ». Околиці Маріуполя, серпень 2014 р. Фото Ігоря Мартовича

ДУБОВЕ ЛИСТЯ

ПІДГОТОВЧИЙ КУРІНЬ УСП

Головним напрямком діяльності курінь визначив роботу з Уладом старших пластунів. Таким чином курінь має намір якісно вплинути на реалізацію одного з основних завдань Пласту — самовиховання української молоді. Діючи у цьому напрямку, курінь зможе вдосконалити існуючі і напрацювати нові методи роботи зі старшими пластунами, які приходять до організації у старшому віці, а також юнацтвом, яке перейшло до УСП. Окрім цього, курінь визначив собі за мету неухильно плекати пластові ідеали та глибше вивчати пластову історію, а отже відродити пам'ять про ті пластові з'єднання, які у нелегкий час залишалися вірними Пластовій Ідеї.

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ЩОКВАРТАЛЬНИЙ ЖУРНАЛ
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ ТА ІНФОРМАЦІЇ